

Violența sexuală și de gen
O viață fără violență este dreptul
fiecărei persoane

Сексуальне та гендерне насильство
Життя без насильства –
право кожної людини

Сексуальное и гендерное насилие
Жизнь без насилия –
право каждого человека

Material dezvoltat cu sprijinul
Цей матеріал був створений за підтримки
Этот материал был создан с поддержкой

RO: Opiniile exprimate în acest document aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția UNICEF.

UA: Погляди, висловлені в цьому документі, належать авторам і не відображають обов'язково позицію ЮНІСЕФ.

RU: Мнения, выраженные в настоящем документе, принадлежат авторам и не обязательно отражают позицию ЮНИСЕФ.

Cuprins

Introducere	2
Ce este violența de gen? Definiții și context	3
Relație sănătoasă vs relație nesănătoasă – recunoaște semnele	5
Cum ai descrie relația ta? Exercițiu practic de autoevaluare	8
Cum (mă) ajută?	10
Emoții dificile în situații de criză	12
Primește ajutor	13
Instrumente de protecție legală în România	13
Surse	17
Despre noi (Asociația ANAIS)	18

Context

CUVÂNT ÎNAINTE

Contextul actual ne pune față în față cu o nouă realitate cruntă în care războiul accentuează formele distincte de violență împotriva femeilor și copiilor în special. Pe măsură ce încearcă să scape din zona de conflict, aceștia devin și mai vulnerabili și au nevoie de sprijin și protecție adecvate. Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) completează Convenția de la Geneva din 1951 privind statutul refugiaților și solicită celor 35 de state părți să dezvolte proceduri de primire și servicii de sprijin pentru solicitanții de azil care să țină cont de gen.

Violența sexuală și de gen există în toate țările, dincolo de granițele culturii, clasei sociale, nivelului de educație, etniei și contextului geopolitic. Studiile arată că aproape 4 din 10 fete și mai mult de 3 din 10 femei din UE se confruntă cu violență fizică acasă ori în afara casei, precum și cu violența psihologică comise de parteneri actuali, foști parteneri sau de alte persoane. În plus, peste jumătate dintre fete și femei se confruntă cu situații de bullying, urmărire și hărțuire sexuală în diverse contexte din viața lor, inclusiv în instituții de învățământ și la locul de muncă (FRA, Violence against women: an EU-wide survey, 2014).

În conflictele armate, violența bărbaților împotriva femeilor escaladează rapid, iar pentru a se proteja, femeile sunt nevoite fie să își părăsească, împreună cu copiii, locuințele și să înceapă o viață nouă într-o altă regiune, fie să găsească noi modalități de supraviețuire în același mediu, aflat în continuă schimbare. Vulnerabile/vulnerabili în fața crizei declanșate de război, crește și expunerea la diferite forme de violență

de gen precum: violența sexuală, violența domestică, trafic de persoane, exploatare și abuz sexual, căsătorii forțate, sarcini nedorite. Violența poate avea consecințe complexe asupra fetelor și femeilor în planul sănătății fizice (ex: vătămări, afecțiuni somatice, afecțiuni ginecologice, pierderi de sarcină, ș.a.) sau mentale (ex: depresie, anxietate, atacuri de panică, tulburări de somn, de atenție, de memorie, ș.a.), având în același timp un impact și asupra situației economice (ex: pierderea locului de muncă, absenteeism școlar) sau sociale (izolarea) ale fiecărei persoane afectate.

Persoanele afectate de o formă a violenței de gen pot avea sentimente profunde de rușine și vinovăție, fiind adesea izolate forțat de către agresor, fapt care influențează accesul lor la servicii de sprijin care le-ar putea ajuta să depășească acele situații dificile care le țin captive.

Asociația ANAIS oferă servicii de consiliere și îndrumare gratuită victimelor violenței domestice (telefonic, în persoană, online), consultanță juridică privind drepturile acestora în vederea obținerii ordinului de protecție și consiliere psihologică (individuală și grupuri de suport), reprezentare/asistență în instanță pentru obținerea ordinului de protecție (pentru zona București/Ilfov). Centrul de consiliere prevenirea și combaterea violenței domestice funcționează fără întrerupere din anul 2012.

Materialul de față dorește să fie un sprijin, să aducă claritate și clarificare, dar și ghidaj spre recunoașterea și prevenirea violenței sexuale și de gen, încurajând raportarea actelor de violență trăite sau divulgate.

Ce este violența sexuală și de gen și cum apare?

Violența de gen este o gravă încălcare a drepturilor umane fundamentale, care perpetuează stereotipuri legate de roluri atribuite femeilor și bărbaților în baze culturale, și care neagă demnitatea umană și independența individului, afectând dezvoltarea ființei umane. Reprezintă mai multe tipuri de abuz (violență fizică, sexuală, psihologică, economică, ș.a.) care proclamă poziția de inferioritate și subordonare a femeilor și perpetuează puterea și controlul bărbaților asupra acestora. Violența de gen vizează atât individul cât și grupul de indivizi și are un efect devastator asupra vieții persoanelor afectate (victimelor), de cele mai multe ori femei și fete. Aceasta se poate întâlni în orice medii și este folosită și ca armă de război.

Violența de gen este un concept umbrelă care se referă la orice formă de violență îndreptată împotriva unei persoane în baza diferențelor de gen asociate cultural femeilor și bărbaților. Este îndreptată în cele mai multe cazuri împotriva femeilor și fetelor, însă și băieții sau bărbații pot fi victime. Copiii și adolescenții pot fi și ei afectați de o formă de violență de gen.

Termenul de „gen” se referă la diferențele sociale dintre bărbați și femei care sunt învățate de către indivizi încă de la naștere. Genul determină rolurile, responsabilitățile, oportunitățile, privilegiile, așteptările și limitările pentru bărbați și pentru femei din orice cultură. Deși adânc înrădăcinate în fiecare cultură, aceste diferențe sociale se pot schimba în timp și au variații mari atât în interiorul culturii, cât și între culturi.

ÎNȚELEGEREA DINAMICII VIOLENȚEI ÎNTRE PARTENERI:

- Violența se manifestă prin acte comise de o persoană împotriva alteia cu care aceasta se află, s-a aflat sau ar dori să fie într-o relație romantică sau intimă.
- Reprezintă un tipar de comportamente abuzive și de amenințare care pot include violență fizică, sexuală și psihologică. Poate include amenințarea cu acte de violență, prejudicii fizice, atacuri asupra proprietății sau animalelor, daune aduse proprietății, precum și alte acte de intimidare, hărțuire (chiar și în mediul online), abuz economic, abuz emoțional, izolare și priverie și utilizarea copiilor ca mijloc de control.
- Un singur act de violență poate fi considerat abuz. Mai multe astfel de acte formează un tipar comportamental dăunător, deși unele dintre acestea sau toate actele respective pot părea minore sau obișnuite dacă sunt analizate separat.
- Violența de gen reprezintă un comportament intenționat, cu scopul de a obține și a exercita putere și control asupra altei persoane. De multe ori, bărbații utilizează acest tip de violență împotriva partenerelor, fie că este vorba despre actuala sau fosta parteneră, prietenă sau iubită.
- Roata puterii și controlului identifică diversele tipuri de comportament utilizate de agresori pentru a obține puterea și controlul asupra partenerelor. Adesea agresorii utilizează o paletă largă de comportamente de constrângere și abuz împotriva victimelor care nu

au întotdeauna ca rezultat leziuni fizice, dar întotdeauna cauzează daune psihologice.

- Tacticile utilizate de agresori sunt împărțite pe opt categorii:
    - abuz economic
    - utilizarea de constrângeri și amenințări;
    - intimidare;
    - abuz emoțional;
    - izolare;
    - minimalizare, negarea (abuzului) și învinovățire;
    - folosirea copiilor;
    - utilizarea privilegiilor masculine
  - Atunci când se instituie frica este necesar ca victima să ceară ajutor.
- ### ÎN CAZUL SITUAȚIILOR DE CONFLICT SE MAI POT ADĂUGA ȘI ALȚI FACTORI AGRAVANȚI:
- Noi forme de violență de gen legate de conflict (de ex: lipsa accesului la sănătatea reproducerii).
  - Lipsa intimității și lipsa accesului în siguranță la servicii de suport și acoperirea nevoilor de bază pentru acele persoane care își părăsesc locuințele.
  - Accesul la ajutor umanitar din partea indivizilor sau instituțiilor neavizate poate reprezenta un risc de exploatare.
  - Separarea de membrii familiei, lipsa documentelor, discriminare legată de înregistrare într-o nouă țară, bariera lingvistică și adaptarea la un sistem legislativ necunoscut.
  - Mecanismele sociale de protecție din partea statului și a normelor care reglementează comportamentul pot fi diferite într-o nouă locație, fapt care poate împiedica o victimă să solicite ajutor.

Cum recunoaștem că o relație este nesănătoasă? Formele și manifestările violenței:

A fi în siguranță, atât noi, cât și cei apropiați nouă, înseamnă a recunoaște din timp acele semne și comportamente nesănătoase care ne pot face vulnerabili și ne pot pune în pericol. Pentru a înțelege mai bine acest fenomen descriem mai jos formele violenței, cu mențiunea că atât fetele/femeile, cât și băieții/bărbații pot fi victime. Studiile actuale arată că violența de gen afectează în mod disproporționat mai mult fetele și femeile și de aceea de cele mai multe ori veți regăsi sintagma violență împotriva femeilor. Formele violenței includ următoarele comportamente, fără a fi excluse alte modalități de exercitare a puterii și controlului relaționale care nu au fost menționate:

- **Violența fizică** – Folosirea forței fizice care duce la leziuni corporale, dureri sau tulburări. Gravitatea leziunilor variază de la vătămări corporale minime provocate la nivel de țesut și oase rupte, la leziuni permanente sau deces.

Include: pălmuire, înghiontire, împingere, lovire, bătăi, zgârieturi, strangulare, mușcare, îmbrâncire, bruscare, scuipare, ardere, răsucirea unei părți a corpului, forțarea ingerării unei substanțe nedori-te; utilizarea unor obiecte de uz casnic pentru a lovi sau a înjunghia, utilizarea armelor (cuțite, arme de foc), supunerea la eforturi fizice epuizante. Cu toate acestea, violența fizică nu lasă întotdeauna urme.

- **Violența sexuală** – Orice act sexual sau formă de constrângere asupra unui act sexual, comentarii sexuale sau avansuri nedorite, acte de traficare ori altfel de

acte îndreptate împotriva sexualității persoanei, folosind coerciția.

Include: violul sau altă formă de agresiune sexuală; atingeri sau săruturi nedorite; avansuri sexuale nedorite sau hărțuire sexuală; trafic de persoane în scopul exploatarei sexuale; expunerea cuiva la acte de exhibiționism, pornografie; sarcină forțată, refuzul utilizării metodelor de contracepție sau de protejare împotriva bolilor cu transmitere sexuală, sterilizare forțată, avort forțat; căsătorie forțată, căsătorie timpurie; mutilare genitală feminină; viol conjugal; teste de virginitate. Include și comentarii de natură sexuală care fac victima să se simtă inconfortabil sau umilită.

Abuzul sexual nu ține cont de vârstă, sex, identitate de gen sau orientare sexuală și poate apărea și în relațiile de durată, între soți.

Abuzul și exploatarea sexuală au o puternică componentă de gen, victimele fiind în special femeii și fete, în timp ce agresorii sunt predominant bărbați. Și băieții și bărbații pot fi victime ale abuzului și exploatarei sexuale în familie sau în instituții, centre de cazare pentru solicitanți de azil/tabere de refugiați sau în armată.

- **Violență sexuală ca instrument de război și de tortură** – Exploatarea sexuală de către cineva aflat într-o poziție de putere (cum ar fi personalul umanitar) sau în schimbul banilor, serviciilor sau bunuri. Include acte de natură sexuală, precum violul, sclavia sexuală, avorturi

și sterilizarea forțată, naștere și sarcină forțată. Orice act sau amenințare de natură sexuală prin care este cauzată durere sau suferință severă de natură mentală sau fizică, folosită pentru obținerea de informații, de confesiuni sau pedepsire a victimei ori a unei terțe persoane, intimidarea în același scop, utilizând aceleași instrumente.

- **Violența emoțională (include violența verbală/non-verbală)** – O acțiune sau un set de acțiuni care afectează direct integritatea psihologică a victimei.

Include: amenințări cu violența țintite împotriva partenerii sau asupra cuiva apropiat acesteia, prin cuvinte sau acțiuni (ex. hărțuire sau afișarea armelor); manifestări de gelozie și posesivitate; insulte, injurii, urlete, intimidare, urmărire, răspândire de zvonuri sau umilirea cuiva în fața altora, indiferență, retragerea afecțiunii, presiune, controlul deciziilor sau activităților (de ex. a-i spune celuiilalt ce să facă sau ce să nu facă, cu ce oameni să se întâlnească sau nu); intimidare la locul de muncă; comentarii umilitoare și insultătoare; izolare și restricții asupra comunicării; folosirea copiilor de către partener ca mijloc de control sau rănire; controlare și/sau umilire publică prin intermediul noilor tehnologii de comunicare sau prin amenințări cu utilizarea acestora; manipulare emoțională, amenințări cu sinuciderea. Aceste acțiuni pot avea repercusiuni și asupra copiilor martori la violență.

- **Violența socială** – Apare ca o formă a abuzului emoțional, prin izolarea victimei de familie, de prieteni, de colegi sau de oricine i-ar putea oferi sprijin. Controlul se exercită prin dorința agresorului de a ști în permanență cu cine vorbește victima, chiar interzicerea contactului cu alte persoane. În situații de conflict poate apărea și controlul la informațiile la care

victima are acces (de ex: urmărirea doar a anumitor canale de știri, interzicerea de a folosi diverse canale sociale ș.a.).

- **Violența economică/financiară** – Folosită pentru a refuza și a controla accesul femeii la resurse, inclusiv la timp, bani, transport, hrană sau îmbrăcăminte. Include: împiedicarea partenerii să lucreze, să studieze; excluderea din deciziile financiare ale familiei; ascunderea deliberată a banilor sau a informațiilor cu privire la bani; refuzul de a plăti facturi sau cheltuieli de întreținere pentru ea sau pentru copii; distrugerea bunurilor deținute în comun.
- **Violența spirituală** – Folosirea de credințe sau obiceiuri religioase și culturale pentru a manipula, domina și controla, în timp ce victimei îi sunt subestimate, ridiculizate sau interzise accesul la propriile valori culturale, etnice, lingvistice sau religioase pe care le practică. Atunci când victima face lucruri din afara sistemului ei de valori aceasta ajunge să își piardă identitatea de sine.
- **Urmărirea** – Reprezintă hărțuirea sau amenințarea unei persoane în mod repetat, într-un fel care obosește victima pe plan psihic. Urmărirea poate avea loc în timpul relației, acțiunile fiind atent supravegheate. Se poate ca urmărirea să aibă loc și după încheierea relației. Agresorul poate încerca să recâștige partenera sau poate încerca să-i facă rău drept pedeapsă pentru că l-a părăsit. Urmărirea poate avea loc în apropierea casei victimei, a școlii sau a locului de muncă, pe drum către magazin sau către altă destinație.

Cele mai des întâlnite tactici de urmărire includ: apeluri telefonice repetate, uneori închizând de îndată ce victima răspunde, supravegherea (fizică, online, camere de supraveghere ascunse);

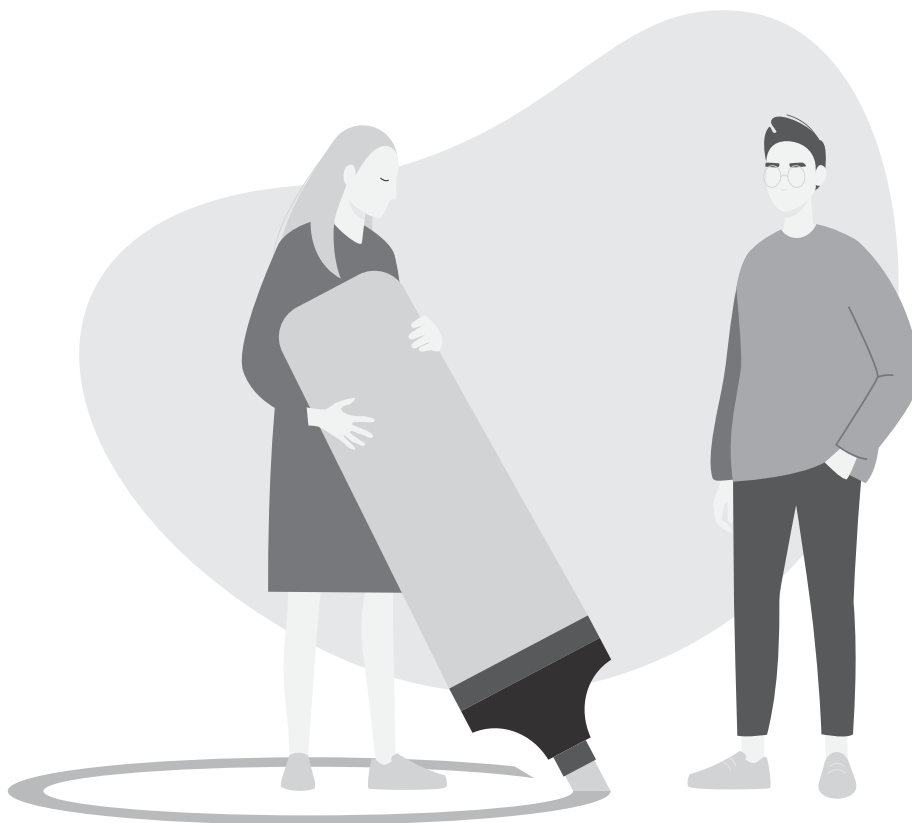

trimiterea unor pachete, cadouri sau scrisori nedorite; contactarea prietenilor, familiei, colegilor de școală sau de serviciu și/sau a vecinilor victimei pentru a afla diverse lucruri despre aceasta.

- **Violența cibernetică** – manifestată prin hărțuire, urmărirea sau amenințări (inclusiv agresiune verbală, insulte, batjocură) în mediul online (inclusiv cu publicarea de imagini sau de conținut grafic intim fără acord), controlul conturilor rețelelor de socializare prin care partenerul verifică fiecare intenție a victimei, dar și ce informații accesează pe internet. În același timp, un comportament de izolare a victimei presupune și constrângerea acesteia de a șterge anumite conturi online sau contacte.

CUM ARATĂ O RELAȚIE SĂNĂTOASĂ?

O relație este sănătoasă atunci când se bazează pe egalitate și respect, când partenerii iau decizii împreună, iar atunci când există dezacord, ambii înțeleg că este în regulă să aibă păreri diferite și își răspund cu ascultare și grijă unul pentru sentimentele celuilalt. Este un lucru firesc ca într-o relație de cuplu să apară și conflicte, însă acestea pot fi soluționate prin negociere. În opoziție cu relațiile toxice, care se construiesc pe baza puterii și a controlului exercitate de către un partener asupra altui partener, relațiile sănătoase au la bază egalitatea și non-violența.

Cum ai descrie relația ta?

Evaluează acum:

Răspunde-ți sincer la întrebările de mai jos și decide dacă ești într-o relație sănătoasă bazată pe egalitate și respect sau într-una care s-ar putea să îți facă rău:

Exercițiu adaptat după Family Violence Law Center: Oakland Relationship Abuse Prevention.

Ești într-o relație cu cineva care...	Da	Nu
Este gelos/oasă și posesiv/ă cu tine?		
Îți spune cu cine poți fi în contact și cu cine nu?		
Te verifică unde ești, ce faci?		
Îți verifică telefonul mobil sau îți restricționează și verifică permanent felul în care interacționezi pe rețelele de socializare?		
Vrea să-ți știe parolele de la conturi online, carduri personale ș.a.?		
Te înspăimântă?		
Te face să îți fie teamă de cum va reacționa la orice lucru?		
Este violent/ă?		
Explodează când se înfurie?		
Te împinge sau (te) trânteste (ex. de perete)?		
Te apucă prea dur?		

Te presează să faci sex?

În timpul sexului folosește violența sau te face să-ți fie teamă?

Încearcă să te izoleze de prieteni și/sau familie?

Îți înjosește prietenii sau familia?

Încearcă să te controleze?

Îți dă ordine?

Te învinovățește pe tine sau pe alții pentru problemele sale?

Te înjură sau te face în fel și chip?

Râde pe seama ta sau te ironizează în fața prietenilor?

Devine prea serios/serioasă prea repede?

Nu acceptă să te desparți de el/ea, deși tu îți dorești acest lucru?

Dacă ai răspuns „da” la cel puțin o întrebare, s-ar putea să fie timpul să faci un pas înapoi și să analizezi dacă nu cumva relația ta e nesănătoasă sau chiar abuzivă. Dacă ai răspuns „da” la mai multe întrebări, s-ar putea să fie timpul să ceri ajutorul cuiva de încredere sau unui consilier specializat.

Cum poți ajuta pe cineva dacă știi că este într-o relație nesănătoasă?

- **Ascultă fără să judeci:** pentru cineva care a trecut printr-un abuz, recunoașterea problemei este primul pas către vindecare. Pregătește-te să ai răbdare, să fii empatică și să nu te lași influențat/ă de propria poveste de viață și de gânduri care ar putea să-ți spună: trebuia să-și dea seama mai devreme!
- **Spune ce crezi:** dacă auzi pe cineva spunând ceva rău despre altcineva sau dacă el/ea amenință să facă ceva violent, ia partea celui nedreptățit. E posibil să fie nevoie să ceri ajutorul celor din jur.
- **Ai încredere în propria capacitate de a ajuta.** Faptul că cineva te-a ales pe tine să-ți spună propria poveste de viață este un semn de încredere și de speranță. Ține minte că ești acolo să ascuți, în calitate de om, și nu de expert. Nu face presupuneri cu privire la situația expusă și nu oferi sfaturi despre ce ai face tu într-o astfel de situație. Este foarte greu să înțelegi din prima complexitatea unui abuz, așa că, pentru început, este suficient doar să ascuți cu atenție și fără să judeci persoana din fața ta.
- **Informează-te:** Un prim pas ar fi (re) cunoașterea formelor de abuz descrise mai sus în acest material. Încearcă să înțelegi comportamentul victimei și faptul că indiferent cât de mult suport i-ai oferit, ea este singura responsabilă de propriile decizii. Întreabă constant cum arată ajutorul pentru el/ea și oferă sprijinul în felul în care este cerut. Dacă oferi sprijin și nu reușește să se rupă de acea relație abuzivă, nu înseamnă că nu merită sprijinul tău, ci că este important să știe că vei fi acolo până va reuși s-o facă. Dacă în loc de suport primește judecată și învinovățire s-ar putea să resimtă că din nou i s-a făcut o nedreptate, să se îndepărteze de tine și să continue să rămână în acea dinamică toxică, simțindu-se și mai neajutorat(ă).
- **Oferă-i spațiu fizic și emoțional:** Respectă ritmul fiecărei persoane de a cere ajutor. Uneori există posibilitatea ca victima unui abuz să nu fie capabilă să verbalizeze tot ce i s-a întâmplat sau, din contră, din nevoie de a se descărca, să povestească atât de multe lucruri încât la final să te simți obosit, copleșit, iritat. Încearcă să îl/o ajuți întrebând despre emoții: *cum ești acum? cum aș putea să te ajut?*
- **Ai grijă de tine în acest proces:** Dacă simți că a-ți oferi sprijinul te epuizează, neliniștește sau te simți în pericol, continuă să pui (și) siguranța ta pe primul loc. O persoană lezată nu poate ajuta eficient. Ai grijă și de nevoile tale.
- **Intervino direct:** Dacă acest lucru nu te pune în pericol, când o persoană agresează pe cineva verbal (prin insulte de exemplu) sau fizic (prin lovituri), poți să intervii ca să oprești situația.
- **Caută ajutor:** Dacă cineva este în pericol, apelează la ajutor sau sună la 112. Nu încerca să intervii dacă cineva folosește o armă sau dacă situația pare că a ieșit de sub control.

CE SĂ NU SPUI/FACI ÎN RELAȚIE CU O VICTIMĂ?

- **Nu apăra agresorul** – situație întâlnită mai ales dacă afli că este vorba despre un prieten sau o cunoștință. De multe ori povestea victimei poate ilustra o altă față a celui alt decât cea pe care o cunoști tu. Acest lucru nu înseamnă că persoana abuzată minte sau exagerează detaliile abuzului, ci doar că relațiile și percepțiile voastre sunt diferite. De multe ori, agresorii se pot comporta într-un fel în societate și într-un alt fel, total opus, în relație cu partenerul/partenera. Caută să înțelegi ce se întâmplă fără a descuraja sau îndepărta victima. Evită comentariile de tipul: *Chiar nu vă puteți înțelege? Nu îl/o poți ierta? Dar nu a fost așa de grav...*
- **Nu învinui victima** – chiar și atunci când îți se pare că alegerile ei nu au fost dintre cele mai înțelepte. De multe ori, în loc să fie învinovățit agresorul, abuzul este pus tot în spatele victimei, pentru că nu a făcut nimic (sau nu a știut ce să facă) pentru a-l opri. În loc să îți concentrezi atenția pe cum victima ar fi putut să se apere mai bine, gândește-te cum poți stopa comportamentul agresorului.
- **Nu transforma povestea de viață a victimei într-o bârfă sau un subiect de scandal** – ai grijă să nu încalci confidențialitatea victimei povestind despre neputința ei în rândul celor apropiați. O poveste tragică nu este un subiect de bârfă sau de scandal. Gândește-te la siguranța ei înainte de a da vestea mai departe.
- **Ai grijă la lipsa de reacție** – poate apărea mai ales dacă ne simțim copleșiți de cele auzite. Este mai bine să îi spui direct victimei că te simți neputincios/neputincioasă în fața poveștii auzite și că ai nevoie de spațiu ca să vezi dacă poți ajuta, decât să dispari pur și simplu. Informează-te, învață să ascuți fără să judeci sau să dai sfaturi și abia apoi revino la povestea victimei.

Ce să faci dacă ai fost supus(ă) unui act de violență? Planul de siguranță:

- Cunoaște semnele declanșatoare ale abuzului și stabilește un cod (cuvânt sau un semn) pentru a-i avertiza pe copii, prieteni sau vecini că ești în pericol, iar ei ar trebui să sune la poliție.
- Fii pregătit(ă) să pleci la momentul potrivit, când simți că ești în siguranță. Decizia este doar a ta și nu trebuie să te lași influențată de nimeni. Caută din timp informații despre servicii de suport și fă un plan pentru a părăsi acel mediu în siguranță.
- Caută un sprijin real în momentul în care îl anunți pe partenerul tău că vrei să îl părăsești. Acesta este unul dintre cele mai periculoase momente și se recomandă să se întâmple în prezența apropiaților, pentru a primi, la nevoie, protecție. Apelează la serviciile unui centru de consiliere sau la alte servicii specializate (ex. grup de sprijin, adăpost ș.a.). Informează-te despre ordinul de protecție, ce îl obligă pe agresor să păstreze o distanță față de tine.
- Fă-ți un bagaj de siguranță care să conțină: haine, bani, acte oficiale (buletin, certificat de naștere, permis de conducere, card de credit ș.a.), chei de rezervă de la casă/mașină, documente care dovedesc violența (poze, înregistrări, certificate medico-legale ș.a.)
- Anulează conturile bancare vechi și cardurile de credit, mai ales dacă au fost comune cu agresorul. Când deschizi conturi noi, folosește o altă bancă.
- Dacă ai rămas în aceeași zonă cu agresorul, schimbă rutina zilnică. Folosește un alt drum pentru a ajunge la serviciu, evită locurile unde mergeați împreună, unde agresorul te-ar putea găsi, caută alte magazine, piețe pentru a-ți face cumpărăturile. Ține la tine tot timpul un telefon mobil încărcat pentru eventualitatea în care va trebui să suni la 112.

Violența sexuală și de gen poate afecta sănătatea fizică, sexuală și reproductivă, mentală și comportamentală. Consecințele violenței de gen asupra sănătății pot fi imediate și acute sau pe termen lung și cronice. Efectele negative asupra sănătății pot persista mult timp după ce actele de violență au încetat.

Să reținem că violența sexuală și de gen:

- **NU este rușinea victimei, ci a agresorului!**
- **NU este responsabilitatea victimei, ci a agresorului!**
- **Este o agresiune și o infracțiune, iar cea/cel care trece prin asta are nevoie de ajutor, înțelegere și încurajare**

Primește ajutor:

Oferim gratuit femeilor și adolescenților (fete și băieți) din Ucraina care se află în zona București-Ilfov:

- Suport psiho-social în condiții de confidențialitate, într-un spațiu sigur
- Grupuri de suport
- Sprijin psihologic individual pentru victimele violenței domestice, violenței sexuale
- Consiliere juridică pentru victime ale violenței domestice, violenței sexuale, reprezentare/asistare în instanță
- Sesiuni de informare și conștientizare (cu teme precum sănătatea reproductivă, drepturile femeilor din România, prevenirea și combaterea violenței de gen)

Ce instrumente de protecție există în România?

În România există două instrumente de protecție a victimelor violenței domestice, respectiv:

- **ordinul de protecție provizoriu (OPP)** – emis de polițist
- **ordinul de protecție (OP)** – emis de judecător

Dacă ești victima unui act de violență exercitat asupra ta de către un membru de familie este important să ceri ajutor. Sună la 112 ori adresează-te unei secții de poliție.

Poliția are dreptul și posibilitatea să intre pe orice proprietate, fără acordul nimănui, pentru a proteja viața, integritatea fizică sau libertatea unei persoane. Toate intervențiile poliției sunt înregistrate (cu aparatul care se află montat pe uniformă polițistului). Poliția poate folosi forța și armamentul din dotare pentru a interveni la un caz de violență domestică.

Polițistul poate emite un ordin de protecție provizoriu, chiar la fața locului, prin care poate să dispună următoarele măsuri:

a) evacuarea temporară a agresorului din locuința comună, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate. Acesta măsură se dispune chiar și în situația în care agresorul declară că nu are unde să locuiască. Agresorii care declară că nu-și pot asigura o locuință pe durata OPP, vor fi duși într-un Centru de găzduire a persoanelor fără adăpost existent în localitate/orașul reședință de județ.

b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor în locuința comună;

c) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de membrii familiei acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate.

În acest caz, se stabilesc distanțe de 300 m – 500 m între agresor și victimă, distanțe care nu trebuie încălcate.

d) obligarea agresorului de a purta permanent un dispozitiv electronic de supraveghere (brățară electronică); Acest dispozitiv permite poliției să identifice și să localizeze în timp real orice apropiere a agresorului de victimă, prin încălcarea zonei de protecție stabilite prin OPP.

e) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute. În acest caz, sunt vizați și deținătorii legali de arme (persoane care dețin permis de port-armă/persoanele care folosesc armament în cadrul activității profesionale). Pe perioada de valabilitate a OPP, se va interzice agresorului să poarte armă, indiferent dacă acesta o folosea în mod legal.

Dacă victima nu dorește emiterea unui OPP, poliția nu îl va emite.

Victima nu este obligată să formuleze plângere penală pentru a obține un ordin de protecție provizoriu. OPP nu reprezintă o condamnare a agresorului și nu se înscrie în cazierul judiciar al acestuia, ci este un instrument de protecție a victimei.

Instanța de judecată poate emite ordinul de protecție (OP).

Atunci când nu soliciți intervenția poliției sau când poliția nu îți emite OPP, te poți adresa direct instanței de judecată cu o cerere pentru emiterea unui ordin de protecție (OP). Ca să obții un OP nu este necesar să treci prin toate tipurile de violență, nu este necesar ca actele de violență să se fi exercitat în mod repetat, nu este necesar să existe urme de violență pe corpul tău, nu este necesar să ai certificat medico-legal.

OP se emite pe o perioadă de maximum 6 luni și poate conține următoarele măsuri:

a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;

b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;

c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune, atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima;

d) cazarea/plasarea victimei, cu acordul acesteia și, după caz, a copiilor, într-un **centru de asistență;**

e) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de membrii familiei acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate. În acest caz, se stabilesc distanțe de 100 m – 500 m între agresor și victimă, distanțe care nu trebuie încălcate.

f) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic. În acest caz, se va menționa exact nume localității, județului sau zonei dintr-un oraș/localitate pe care agresorul să o evite pe toată durata de valabilitate a ordinului de protecție.

g) obligarea agresorului de a purta permanent un dispozitiv electronic de supraveghere (brățară electronică);

h) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima.

În acest caz, este interzisă orice comunicare între părți indiferent care ar fi motivul acesteia. În situația în care victima ar accepta un mod de comunicare cu agresorul (de ex: prin mesaj tip text) pentru un anumit scop (de ex: preluarea minorului în programul de vizită) ea trebuie să solicite judecătorului să menționeze în OP cum, când, în ce condiții se poate realiza o comunicare a agresorului cu ea (de ex: comunicarea se va realiza prin SMS, pentru a se indica data și ora de preluare și aducere a minorului în domiciliu. În acest caz, orice altă comunicare, prin cuvinte ori simboluri, va reprezenta încălcarea OP).

i) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute. În acest caz, sunt vizați și deținătorii legali de arme (persoane care dețin permis de port-armă/persoanele care folosesc armament în cadrul activității profesionale). În perioada de valabilitate a OP, se va interzice agresorului să poarte armă, indiferent dacă acesta o folosea în mod legal.

j) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.

k) suportarea de către agresor a chiriei și/sau a întreținerii pentru locuința temporară unde victima, copiii minori sau alți membri de familie locuiesc ori urmează să locuiască din cauza imposibilității de a rămâne în locuința familială.

l) obligarea agresorului să urmeze consiliere psihologică, psihoterapie și poate recomanda internarea voluntară sau poate solicita internarea nevoluntară într-un spital de psihiatrie. În cazul în care agresorul este consumator de substanțe psihoactive, instanța poate dispune, cu acordul acestuia, integrarea acestuia într-un program de asistență a persoanelor consumatoare de droguri.

m) obligarea agresorului de a se prezenta periodic la secția de poliție competentă cu supravegherea respectării ordinului de protecție.

n) obligarea agresorului de a da informații organului de poliție cu privire la noua locuință, în cazul în care prin ordin s-a dispus evacuarea lui din locuința familiei.

o) verificări periodice și/sau spontane privind locul în care se află agresorul.

La expirarea duratei măsurilor de protecție se poate solicita un nou ordin de protecție, dacă există indicii că, în lipsa măsurilor de protecție, viața, integritatea fizică sau psihică ori libertatea victimei ar fi puse în pericol.

Încălcarea OP sau OPP constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

RECUNOAȘTEREA ÎN ROMANIA A EFECTELOR UNUI ORDIN DE PROTECȚIE EMIS DE O INSTANȚĂ CIVILĂ DINTR-UN ALT STAT MEMBRU AL UNIUNII EUROPENE

În conformitate cu Regulamentul Uniunii Europene nr. 606/2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă, orice persoană care beneficiază de un ordin de protecție de drept civil, emis în statul membru al Uniunii Europene unde își are reședința, îl poate invoca în mod direct în alte state membre, prin obținerea unui certificat.

În situația în care persoana interesată dorește recunoașterea pe teritoriul României a efectelor unui ordin de protecție emis de o instanță civilă, însă măsurile de protecție cuprinse în ordin sunt diferite de cele prevăzute de legea română, instanța română ajustează (în condițiile art. 11 din Regulamentul nr. 606/2013), elementele de fapt ale măsurii de protecție pentru a o face executabilă pe teritoriul României, în condițiile prevăzute de legea română, dispunând măsuri cu efecte echivalente și care urmăresc obiective și interese similare. Măsura dispusă de instanța română nu poate produce efecte care să le depășească pe cele prevăzute de dreptul statului membru de origine pentru măsura dispusă prin hotărârea pronunțată de instanța statului membru de origine.

RECUNOAȘTEREA ÎNTR-UN ALT STAT MEMBRU AL UNIUNII EUROPENE A EFECTELOR UNUI ORDIN DE PROTECȚIE EMIS DE O INSTANȚĂ CIVILĂ DIN ROMÂNIA.

Hotărârile emise de instanțele civile române, care cuprind ordine de protecție, pot fi certificate, la cererea persoanei protejate (în conformitate cu Regulamentul UE nr. 606/2013), în vederea recunoașterii efectelor acestora pe teritoriul altui stat membru.

Eliberarea certificatului se realizează conform procedurii prevăzute în Legea nr. 206/2016.

SURSE

- FRAA, (2014). *Violența împotriva femeilor: o anchetă la nivelul UE. Rezultatele pe scurt*. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.
- Voice Amplified, Hias, (2022). *Waiting for the sky to close - the unprecedented crisis facing women and girls fleeing Ukraine*.
- European Anti-Violence Network (Greece), MIGS (Cyprus), CESI (Croatia), A.L.E.G. (Romania), PUCVG (Spain), SoC (Greece), (2014-2016) - *Gender equality awareness rising against intimate partner violence*.
- <http://www.fvlc.org/>
- Programul Și eu reușesc. <https://sieureuseesc.ro/>
- Domestic Abuse Intervention Programs. <https://www.theduluthmodel.org/>
- Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice
- Regulamentul Uniunii Europene nr. 606/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă
- REGULAMENTULUI DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) NR. 939/2014 AL COMISIEI din 2 septembrie 2014 de stabilire a certificatelor menționate la articolele 5 și 14 din Regulamentul (UE) nr. 606/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă
- Legea nr. 206/2016 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, precum și pentru modificarea și completarea Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995.

Despre Asociația ANAIS

Asociația ANAIS este o asociație înființată la finalul anului 2011 și al cărei scop principal îl reprezintă promovarea, respectarea și apărarea drepturilor femeilor, copiilor și tinerilor. Asociația își propune să acționeze pentru modificarea politicilor și legislației în beneficiul femeilor. Activăm în vederea sprijinirii victimelor violenței domestice prin dezvoltarea de servicii și implicare la nivel de politici publice în domeniu.

Pentru a ne îndeplini obiectivele, am demarat colaborări la nivel local și național, atât cu instituții publice, cât și cu organizații neguvernamentale care luptă pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor. La nivel național facem parte din „Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor” alături de peste 20 de organizații.

Din dorința de a alinia România la standardele europene, fie că vorbim de educație, informare sau servicii sociale ne-am alăturat rețelei europene WAVE – Women Against Violence Europe, din care facem parte ca și membru activ. Sprijinim inițiativele și programele organizațiilor internaționale precum Vital Voices, Global Rights for Women, Avon Foundation, alături de care am colaborat pentru desfășurarea și implementarea unor acțiuni și proiecte locale ce au vizat România.

Promovăm egalitatea de șanse între femei și bărbați prin sprijin acordat ridicării statutului social și creșterii vizibilității femeilor în profesiile și comunitățile lor, activăm pentru combaterea violenței împotriva femeilor oferind servicii pentru protecția și asistența victimelor violenței în familie, inclusiv protecția minorului în fața violenței.

Activitățile Asociației și alte informații pot fi găsite pe site-ul www.asociatia-anais.ro precum și pe:

- (en) <https://unquietvoices.com/>
- <https://vocinetacute.ro/>
- <https://www.izoleazaviolenta.ro/>
- www.acumstii.ro
- <https://www.asociatia-anais.ro/daruitdinvina/>
- (en) <http://guiltgiftpuppetry.com>

TOLERANȚĂ ZERO față de orice formă de exploatare, abuz sexual sau vătămare

Asociația ANAIS se angajează să protejeze copiii și femeile vulnerabile și oricare alte persoane care intră în contact cu Asociația ANAIS împotriva oricărei forme de prejudiciu provocat direct sau indirect de organizația noastră. Menținem o politică de **TOLERANȚĂ ZERO față de orice formă de exploatare, abuz sexual sau vătămare cauzată de membrii echipei noastre sau ca urmare a programelor noastre** și suntem hotărâți să ne asigurăm că dezvoltăm și implementăm măsuri solide de prevenire și răspuns în toate activitățile noastre.

Toate formele de exploatare și abuz sexual reprezintă o încălcare a drepturilor omului și un abuz al poziției de putere în raport cu o populație vulnerabilă.

Orice persoană care acționează în numele Asociației ANAIS nu poate niciodată să vă ceară bani sau alte favoruri, inclusiv favoruri sexuale, în schimbul ajutorului oferit!

Orice activitate sexuală cu un minor (persoană cu vârsta sub 18 ani) este considerată abuz sexual, indiferent de consimțământ sau de legislația națională!

RAPORTEAZĂ!

Dacă ai fost martor/ă sau dacă ai trecut printr-o situație de abuz și exploatare sexuală te încurajăm să raportezi acest comportament. Orice informație pe care o vei împărtăși, rămâne confidențială și nu va fi transmisă nici unei alte instituții sau persoane fără acordul tău. În situația în care nu dorești să ne lași datele tale de contact, ne poți indica modalitatea preferată de tine pentru a putea rămâne în contact.

Raportarea nu va vă împiedică să primiți în continuare ajutorul de care aveți nevoie!

Poți raporta aici:

Adresa: Calea Moșilor 256, bl. 2, sc. A, et. 1, ap. 1, Sector 2, București în vederea utilizării pentru comunicări scrise transmise prin poșta/servicii de curierat, pentru depunerea raportării la sediu, cu mențiunea pe plic „**În atenția responsabilului PSEA**”.

Telefon **0738977019** (pentru apeluri telefonice, whats up, mesaje scrise).

Email: **raportare@asociatia-anais.ro** în vederea raportării în scris folosind poșta electronică.

Raportarea poate fi transmisă în orice limbă.

ЗМІСТ

Вступ	22
Що таке гендерне насильство? Визначення та контекст	23
Здорові відносини проти нездорових відносин – розпізнайте ознаки	25
Як би ви описали ваші відносини? Практична вправа на самоперевірку	28
Чим я можу собі допомогти?	30
Важкі емоції в кризових ситуаціях	32
Отримайте допомогу	33
Інструменти правового захисту в Румунії	33
Джерела	37
Про нас (Асоціація ANAIS)	38

Контекст

ПЕРЕДМОВА

Нинішній контекст ставить нас перед новою суворою реальністю, де війна посилює різні форми насильства, зокрема проти жінок і дітей. Намагаючись втекти із зони конфлікту, вони стають ще більш уразливими та потребують спеціальної підтримки та захисту. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству проти жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) доповнює Женевську конвенцію 1951 року про статус біженців і вимагає від 35 держав-учасниць розробити процедури прийому та послуг підтримки для шукачів притулку з урахуванням гендерної проблематики.

Сексуальне та гендерне насильство існує в усіх країнах, незалежно від культури, соціального класу, рівня освіти, етнічного походження та геополітичного контексту. Дослідження показують, що майже 4 з 10 дівчат і більше 3 з 10 жінок у ЄС зазнають фізичного насильства вдома чи за його межами, а також психологічного насильства з боку теперішніх партнерів, колишніх партнерів чи інших осіб. Крім того, більше половини дівчат і жінок зазнають цькування, переслідування та сексуальних домагань у різних контекстах свого життя, включаючи навчальні заклади та робоче місце (FRA 2014).

Під час збройних конфліктів насильство чоловіків над жінками стрімко зростає, і щоб захистити себе, жінки змушені або покидати свої домівки з дітьми та починати нове життя в іншому регіоні, або шукати нові способи виживання в тому самому постійно мінливому середовищі. Вразливі до кризи, спричиненої війною, також зростає схильність до різних форм насильства за статтю, таких як: сексуальне насильство, домашнє насильство, торгівля людьми, сексуальна експлуатація та

насильство, примусові шлюби, небажана вагітність. Насильство може мати складні наслідки для дівчат і жінок щодо фізичного здоров'я (наприклад, травми, соматичні захворювання, гінекологічні захворювання, небажана вагітність, викиди тощо) або психічного здоров'я (наприклад, депресія, тривога, напади паніки, розлади сну, уваги, пам'яті тощо), маючи водночас вплив на економічне становище (наприклад, втрата роботи, прогули в школі) або соціальне становище (ізоляція) кожної постраждалої особи.

Особи, що постраждали від однієї з форм гендерного насильства, можуть мати глибокі почуття сорому та провини, часто змушені агресором ізолюватися, що впливає на їхній доступ до служб підтримки, які можуть допомогти їм подолати ті складні ситуації, які тримають їх у полоні.

Асоціація ANAIS пропонує безкоштовні консультаційні та керівні послуги жертвам домашнього насильства (по телефону, особисто, в онлайн режимі), правові консультації щодо їхніх прав для отримання захисного припису та психологічні консультації (індивідуальні та групи підтримки), представництво/допомога в суді для отримання захисного припису (для району Бухареста/Ілфов). Консультаційний центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству безперервно працює з 2012 року.

Цей матеріал має на меті стати підтримкою, внести ясність і роз'яснення, а також вказівки щодо розпізнавання та запобігання сексуальному та гендерному насильству, заохочуючи повідомляти про пережиті чи розкриті акти насильства.

Що таке сексуальне та гендерне насильство і як воно виникає?

Гендерне насильство є тяжким порушенням фундаментальних прав людини, яке закріплює стереотипи, пов'язані з ролями, відведеними жінкам і чоловікам на культурних засадах, і яке заперечує людську гідність та індивідуальну незалежність, що впливає на розвиток людини. Воно представляє собою декілька видів насильства (фізичне, сексуальне, психологічне, економічне насильство тощо), які проголошують неповноцінність і підпорядкованість жінок і зберігають владу та контроль над ними з боку чоловіків. Гендерне насильство спрямоване як на окрему людину, так і на групу осіб і має руйнівний вплив на життя постраждалих осіб (жертв), найчастіше жінок і дівчат. Його можна знайти в будь-якому середовищі, а також використовувати як зброю війни.

Термін «стать» стосується соціальних відмінностей між чоловіками та жінками, які засвоюються людьми від народження. Стать визначає ролі, обов'язки, можливості, привілеї, очікування та обмеження для чоловіків і жінок у будь-якій культурі. Хоча ці соціальні відмінності глибоко вкорінені в кожній культурі, вони можуть змінюватися з часом і мати значні відмінності як всередині, так і між культурами.

Гендерне насильство – це загальне поняття, яке стосується будь-якої форми насильства, спрямованого проти особи через гендерні відмінності, культурно пов'язані між жінками та чоловіками. У більшості випадків воно спрямоване проти жінок і дівчат, але жертвами можуть бути також хлопці чи чоловіки. Діти та підлітки також можуть постраждати від форми гендерного насильства.

РОЗУМІННЯ ДИНАМІКИ НАСИЛЬСТВА МІЖ ПАРТНЕРАМИ:

- Насильство проявляється в діях, вчинених однією особою проти іншої, з якою вона перебуває, були або хотіли б перебувати в романтичних або інтимних стосунках.
- Представляє модель образливої та загрозової поведінки, яка може включати фізичне, сексуальне та психологічне насильство. Це може включати погрози насильством, фізичну шкоду, напади на майно або тварин, пошкодження майна та інші акти залякування, переслідування (навіть в онлайн середовищі), економічне насильство, емоційне насильство, ізоляцію та позбавлення, а також використання дітей як засобів контролю.
- Одиничний акт насильства можна вважати зловживанням. Кілька таких актів формують шкідливу модель поведінки, хоча деякі або всі з цих дій можуть здаватися незначними або звичайними, якщо розглядати їх окремо.
- Гендерне насильство – це навмисна поведінка, спрямована на отримання та використання влади та контролю над іншою людиною. Багато разів чоловіки застосовують такий вид насильства проти своїх партнерок, незалежно від того, чи є вони нинішніми чи колишніми партнерами, подругами чи коханками.
- Колесо влади та контролю, визначає різні види поведінки, яку використовують агресори, щоб отримати владу та контроль над своїми партнерками. Агресори часто використовують різноманітні примусові та образливі дії щодо жертв, які не завжди призводять до фізичних ушкоджень, але

завжди завдають психологічної шкоди.

- Тактику агресорів поділяють на вісім категорій:
  - економічні зловживання
  - застосування примусу та погроз;
  - залякування;
  - емоційне насильство;
  - ізоляція;
  - мінімізація, заперечення (зловживання) і звинувачення;
  - використання дітей;
  - використання чоловічих привілеїв
- При встановленні страху потерпілій особі необхідно звернутися за допомогою.

У ВИПАДКУ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ МОЖНА ДОДАТИ Й ІНШІ ОБТЯЖЛИВІ ФАКТОРИ:

- Нові форми гендерного насильства, пов'язаного з конфліктом (наприклад, відсутність доступу до репродуктивного здоров'я).
- Відсутність інтимності та відсутність безпечного доступу до допоміжних послуг і покриття основних потреб для тих людей, які залишають свої домівки.
- Доступ до гуманітарної допомоги від неавторизованих осіб або установ може становити ризик експлуатації.
- Розлучення з членами сім'ї, відсутність документів, дискримінація, пов'язана з реєстрацією в новій країні, мовний бар'єр і адаптація до незнайомої правової системи.
- Механізми соціального захисту з боку держави та норми поведінки можуть бути іншими на новому місці, що може перешкодити жертві звернутися за допомогою.

Як розпізнати, що стосунки є нездоровими? Форми та прояви насильства

Бути в безпеці як ми, так і свої близькі, означає завчасно розпізнати ті ознаки та нездорову поведінку, які можуть зробити нас уразливими та наражати на небезпеку. Щоб краще зрозуміти це явище, нижче ми описали форми насильства, зазначаючи, що жертвами можуть бути як дівчата/жінки, так і хлопці/чоловіки. Сучасні дослідження показують, що гендерне насильство непропорційно більше вражає дівчат і жінок, тому ви часто побачите словосполучення насильство щодо жінок. Форми насильства включають такі види поведінки, не виключаючи інших способів здійснення влади та контролю у відносинах, які не були згадані:

- **Фізичне насильство** – застосування фізичної сили, що спричиняє тілесні ушкодження, біль або розлад. Ступінь тяжкості травм коливається від мінімальних тілесних ушкоджень, спричинених тканинам та зламаними кістками, до остаточних травм або смерті

Включає: ляпаси, штовхання, удари ногами, подряпини, душиння, кусання, удари кулаками, різке штовхання, плювання, спалювання, викручування частини тіла, примушування до ковтання небажаної речовини; використання предметів домашнього вжитку для нанесення ударів або заколення, застосування зброї (ножів, вогнепальної зброї), піддавання виснажливих фізичних навантажень. Однак фізичне насильство не завжди залишає сліди.

- **Сексуальне насильство** – будь-яка сексуальна дія або форма примусу до статевого акту, сексуальні коментарі або небажані прихильності, акти торгівлі

людьми або інші дії, спрямовані проти сексуальної приналежності особи, з використанням примусу.

Включає: зґвалтування або іншу форму сексуального насильства; небажані дотики або поцілунки; небажані сексуальні домагання; торгівля людьми з метою сексуальної експлуатації; викриття когось у проявах ексгібіціонізму, порнографії; примусова вагітність, відмова від використання методів контрацепції чи захисту від захворювань, що передаються статевим шляхом, примусова стерилізація, примусовий аборт; примусовий шлюб, ранній шлюб; жіночі статеві органи; зґвалтування у шлюбі; тести на незайманість. Він також включає коментарі сексуального характеру, які змушують жертву відчувати себе некомфортно або принижено. Сексуальне насильство не враховує вік, стать, гендерну ідентичність або сексуальну орієнтацію, а також може виникати в тривалих відносинах між подружжям.

Сексуальне насильство та експлуатація мають сильний гендерний компонент, жертвами якого є, зокрема, жінки та дівчата, а агресорами-переважно чоловіки. А хлопчики та чоловіки можуть стати жертвами сексуального насильства та експлуатації в сім'ї чи закладах, центрах розміщення шукачів притулку/таборах біженців або в армії.

- **Сексуальне насильство як інструмент війни та катувань** – сексуальна експлуатація людиною, яка перебуває у владі (наприклад, гуманітарним

персоналом) або в обмін на гроші, послуги чи товари. Включає акти сексуального характеру, такі як зґвалтування, сексуальне рабство, аборти та примусова стерилізація, пологи та примусова вагітність. Будь-яка дія або загроза сексуального характеру, в результаті яких заподіюється біль або важкі страждання психічного або фізичного характеру, які використовуються для отримання інформації, зізнань або покарання жертви або третьої особи, залякування з тією ж метою з використанням тих же інструментів.

- **Емоційне насильство (включає вербальне/невербальне насильство)** – дія або набір дій, що безпосередньо впливають на психологічну цілісність жертви.

Включає: загрози цілеспрямованого насильства щодо партнерки або когось із її близьких, словами чи діями (наприклад, домагання або виставлення зброї); прояви ревності і власництва; образи, виття, залякування, переслідування, поширення чуток або приниження кого-небудь перед іншими, байдужість, відмова від прихильності, тиск, контроль над рішеннями або діями (наприклад, сказати іншому, що робити чи чого не робити, з якими людьми зустрічатися чи ні); залякування на роботі; принизливі та образливі коментарі; ізоляція та обмеження спілкування; використання дітей партнером як засобу контролю або завдання травми; громадський контроль та/або приниження за допомогою нових комунікаційних технологій або погроз їх використання; емоційні маніпуляції, загрози самогубством. Ці дії також можуть мати наслідки для дітей, свідків насильства.

- **Соціальне насильство** – виникає як форма емоційного насильства, ізолюючи жертву від сім'ї, друзів, колег або будь-кого, хто може надати їй підтримку. Контроль здійснюється бажанням

агресора постійно знати, з ким розмовляє жертва, навіть забороняючи контакти з іншими людьми. У конфліктних ситуаціях також може виникнути контроль над інформацією, до якої жертва має доступ (наприклад, відстеження лише певних каналів новин, заборона використання різних соціальних каналів тощо).

- **Економічне / фінансове насильство** – використовується для відмови та контролю доступу жінки до ресурсів, включаючи час, гроші, транспорт, їжу чи одяг. Включає в себе: стримування партнерки від роботи, навчання партнера; виключення з фінансових рішень сім'ї; навмисне приховування грошей або інформації про гроші; відмова оплачувати рахунки або витрати на утримання для себе або дітей; знищення майна, що знаходиться в спільному володінні.

- **Духовне насильство** – використання релігійних і культурних вірувань або звичаїв для маніпулювання, домінування і контролю, в той час як жертва недооцінюється, висміюється або їй забороняється доступ до своїх власних культурних, етнічних, мовних або релігійних цінностей. Коли жертва робить щось поза своєю системою цінностей, вона втрачає свою особистість.

- **Переслідування** – являє собою переслідування або загрозу людині, вчинені неодноразово, способом, який стомлює жертву на психічному рівні. Переслідування може відбуватися під час відносин, при цьому дії ретельно контролюються. Може трапитися так, що переслідування також відбувається після закінчення відносин. Агресор може спробувати повернути собі партнерку або спробувати заподіяти їй шкоду як покарання за те, що вона його покинула. Переслідування може відбуватися біля будинку жертви, школи або робочого місця, по дорозі в магазин або в інше місце призначення. Найпоширеніша тактика

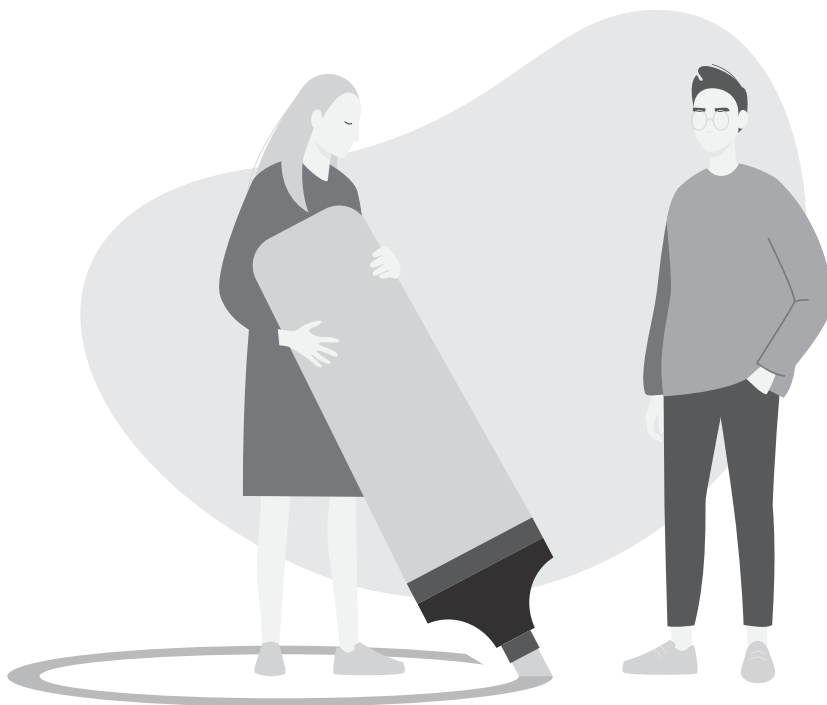
переслідування включає: повторні телефонні дзвінки, іноді перериваючи телефонний зв'язок, як тільки жертва відповідає, спостереження (фізичне, онлайн, приховані камери спостереження); надсилання пакетів, подарунків або небажаних листів; звернення до друзів, родини, однокласників або колег по роботі та/або сусідів жертви, щоб дізнатися про неї різні речі.

- **Кібер-насильство** – проявляється в домаганні, переслідуванні або погрозах (включаючи словесну агресію, образи, знущання) в онлайн-середовищі (включаючи публікацію зображень або інтимного графічного контенту без згоди), контроль облікових записів соціальних мереж, за допомогою яких партнер перевіряє кожен намір жертви, але також і яку інформацію вона отримує в Інтернеті. У той же час поведінка жертви

в ізоляції також передбачає примушення її до видалення певних облікових записів в інтернеті або деяких контактів.

ЯК ВИГЛЯДАЮТЬ ЗДОРОВІ ВІДНОСИНИ?

Відносини є здоровими, коли вони засновані на рівності та повазі, коли партнери приймають рішення разом, а коли виникають розбіжності, вони обоє розуміють, що нормально мати різні думки, щоб відповідати слухняно і дбайливо один до одного за почуття один одного. Цілком природно, що у відносинах пари також виникають конфлікти, але їх можна вирішити шляхом переговорів. На відміну від токсичних відносин, які будуються на основі влади та контролю одного партнера над іншим партнером, здорові відносини засновані на рівності та ненасильстві.

Як би ви описали ваші відносини?

Чесно відповідайте на наведені нижче запитання та вирішуйте для себе, чи перебуваєте ви у здорових відносинах, заснованих на рівності та повазі, чи у відносинах, які можуть зашкодити вам:

Ви перебуваєте у відносинах з кимось, хто...

Так

Ні

Він/вона ревнує і присвійний / присвійна до вас?

Він/вона говорить вам, з ким ви можете контактувати, а з ким ні?

Він/вона перевіряє вас, де ви знаходитесь, що ви робите?

Він/вона перевіряє ваш мобільний телефон або завжди обмежує і перевіряє спосіб взаємодії в соціальних мережах?

Бажає знати ваші паролі від онлайн-акаунтів, особистих карт і т. д.?

Це вас лякає?

Це змушує вас боятися того, як він/вона відреагує на що-небудь?

Це жорстоким/жорстокою?

Вибухає, коли розлючується?

Штовхає вас (напр. до стіни)?

Занадто сильно схоплює вас?

Змушує вас займатися сексом?

Під час сексу використовує насильство чи змушує вас боятися?

Він/вона намагається ізолювати вас від друзів та / або родини?

Він/вона принижує ваших друзів чи родину?

Він/вона намагається контролювати вас?

Віддає вам накази?

Звинувачує вас чи інших у своїх проблемах?

Він/вона лає чи знущається з вас?

Він/вона сміється з вас чи висміює вас перед друзями?

Він/вона занадто швидко стає серйозним/серйозною?

Він/вона не погоджується щоб ви розлучилися з ним/нею, хоча ви цього хочете?

Якщо ви відповіли «так» принаймні на одне запитання, можливо, настав час зробити крок назад і проаналізувати, чи є ваші відносини нездоровими чи навіть жорстокими. Якщо ви відповіли ТАК на декілька запитань, можливо, настав час звернутися за допомогою до людини, якій ви довіряєте, або до професійного консультанта.

Як ви можете допомогти комусь, якщо знаєте, що він/вона перебуває у нездорових відносинах?

- **Слухайте, не засуджуючи:** для тих, хто зазнав насильства, визнання проблеми є першим кроком до зцілення. Будьте готові бути терплячими, співпереживаючими та не дозволяйте на себе впливати власною життєвою історією та думками, які можуть сказати вам: він/вона повинен/повинна був/була це зрозуміти раніше!
- **Висловіть свою думку:** якщо ви чуєте, як хтось говорить щось погане про когось або якщо він/вона погрожує вчинити щось насильницьке, станьте на бік скривджених. Можливо, вам доведеться попросити допомоги у оточуючих.
- **Майте довіря у власні можливості допомогти.** Той факт, що хтось обрав вас, щоб розповісти історію свого життя, є ознакою довіри та надії. Пам'ятайте, що ви тут, щоб слухати, як людина, а не як експерт. Не робіть припущень щодо поточної ситуації та не давайте порад щодо того, що б ви зробили в такій ситуації. Спочатку дуже важко зрозуміти всю складність насильства, тому для початку достатньо просто уважно і без осуду вислухати людину, що знаходиться перед вами.
- **Будьте проінформовані:** Першим кроком буде (повторне) ознайомлення з формами насильства, описаними вище в цьому матеріалі. Спробуйте зрозуміти поведінку жертви та той факт, що незалежно від того, яку підтримку ви їй надаєте, вона несе повну відповідальність за свої власні рішення. Постійно запитує, як виглядає допомога для нього/неї, і надає підтримку так, як її запитують. Якщо ви пропонуєте підтримку, а він/вона не може розірвати образливі відносини, це не означає, що він/вона не заслуговує вашої підтримки, але важливо, щоб він/вона знав/знала, що ви будете поруч, поки він/вона зможе зробити це. Якщо замість підтримки він/вона отримує засудження та звинувачення, він/вона може знову відчути себе несправедливим/несправедливою, віддалитися від вас і продовжувати залишатися в цьому токсичному динамічному почутті ще більшої безпорадності.
- **Надайте йому/їй фізичний та емоційний простір:** Поважайте темп звернення кожної особи по допомогу. Іноді є ймовірність, що жертва жорстокого поводження не в змозі вербалізувати все, що з нею сталося, або, навпаки, через потребу розвантажитися, розповісти багато чого, щоб врешті-решт ви відчули втому, пригнічення, роздратування. Спробуйте допомогти йому/їй, запитавши про емоції: *як ви зараз? як я можу вам допомогти?*
- **Подбайте про себе в цьому процесі:** Якщо ви відчуваєте, що ваша підтримка виснажує вас, викликає занепокоєння або створює відчуття ризику, продовжуйте ставити (і) свою безпеку на перше місце. Постраждала особа не може надати ефективної допомоги. Подбайте про себе та свої потреби.
- **Втручайтеся безпосередньо:** Якщо це не наражає вас на небезпеку, коли людина ображає когось усно (наприклад, образи) або фізично (шляхом ударів), ви можете втрутитися, щоб припинити ситуацію.

- **Зверніться по допомогу:** Якщо комусь загрожує небезпека, викликайте допомогу або телефонуйте за номером 112. Не намагайтеся втрутитися, якщо хтось використовує зброю або якщо ситуація вийшла з-під контролю.

ЧОГО НЕ МОЖНА ГОВОРИТИ/ РОБИТИ, КОЛИ МАЄТЕ СПРАВУ З ЖЕРТВОЮ?

- **Не захищайте агресора** – ситуація, особливо якщо ви дізнаєтеся, що це друг або знайомий. Багато разів історія жертви може проілюструвати іншу сторону, відмінну від тієї, яку ви знаєте. Це не означає, що особа, яка зазнала насильства, бреше або перебільшує деталі насильства, просто ваші стосунки та сприйняття відрізняються. Часто агресори можуть поводитися в суспільстві певним чином, а по відношенню до свого партнера по-іншому, абсолютно протилежно. Прагніть зрозуміти, що відбувається, не знеохочуючи і не відчужуючи жертву. Уникайте таких коментарів, як: *Ви справді не можете зрозуміти один одного? Ви не можете пробачити йому/їй? Але це було не так вже й погано...*
- **Не звинувачуйте жертву** – навіть якщо ви думаєте, що його/її вибір був не найрозумнішим. Багато разів, замість того, щоб звинуватити агресора, насильство повністю ставлять в провину жертви, оскільки вона нічого не зробила (або не знала, що робити), щоб зупинити його. Замість того, щоб зосереджуватися на тому, як жертва могла б краще захистити себе, подумайте про те, як ви можете зупинити поведінку агресора.
- **Не перетворюйте історію життя жертви на плітку чи предмет скандалу** – будьте обережні, щоб не порушити приватне життя жертви, розповідаючи про її безпорадність серед близьких. Трагічна історія не є предметом пліток і скандалів. Подумайте про її безпеку, перш ніж поширювати інформацію.
- **Остерігайтеся відсутності реакції** – це може виникнути, особливо якщо ми почуваємося пригломшеними тим, що чуємо. Краще прямо сказати жертві, що ви почуваєтеся безпорадними передпачутою історією і що вам потрібен простір, щоб побачити, чи можете ви допомогти, а не просто зникнути. Отримайте інформацію, навчіться слухати, не засуджуючи та не даючи порад, і лише потім поверніться до історії жертви.

Що робити, якщо ви постраждали від акту насильства? План безпеки:

- Знайте попереджувальні ознаки жорстокого поведіння та встановіть код (слово або сигнал), щоб попередити своїх дітей, друзів або сусідів про те, що ви в небезпеці, і вони повинні викликати поліцію.
- Будьте готові піти в потрібний час, коли почуватиметеся в безпеці. Рішення тільки за вами, і на вас ніхто не повинен впливати. Завчасно знайдіть інформацію про служби підтримки та складіть план безпечного виходу з цього середовища.
- Отримайте реальну підтримку, коли скажете своєму партнеру, що хочете піти. Це один з найнебезпечніших моментів, і його рекомендується відбувати в присутності близьких, щоб отримати, при необхідності, захист. Зверніться до послуг консультативного центру або інших спеціалізованих служб (наприклад, групи підтримки, притулку тощо). Дізнайтеся про захисний припис, який змушує агресора триматися від вас на відстані.
- Зберіть собі безпечний комплект, який містить: одяг, гроші, офіційні документи (паспорт, свідоцтво про народження, водійські права, кредитну картку тощо), запасні ключі від будинку/автомобіля, документи, що підтверджують насильство (фото, записи, медичні довідки тощо).
- Анулюйте старі банківські рахунки та кредитні картки, особливо якщо вони були спільними з агресором. Відкриваючи нові рахунки, використовуйте інший банк.
- Якщо ви залишилися в одній зоні з агресором, змініть свій розпорядок дня. Використовуйте інший спосіб дістатися до роботи, уникайте місць, де ви ходили разом, де вас може знайти агресор, шукайте інші магазини, ринки, щоб зробити покупки. Завжди тримайте при собі заряджений мобільний телефон, якщо вам знадобиться подзвонити за номером 112.

Сексуальне та гендерне насильство може вплинути на фізичне, сексуальне та репродуктивне, психічне та поведінкове здоров'я. Наслідки гендерного насильства для здоров'я можуть бути миттєвими та гострими або довгостроковими та хронічними. Негативні наслідки для здоров'я можуть зберігатися довго після припинення насильницьких дій.

Пам'ятайте, що сексуальне та гендерне насильство:

- **Соромно НЕ жертві, а агресору!**
- **Це відповідальність НЕ жертви, а агресора!**
- **Це напад і злочин, і людина, яка переживає це, потребує допомоги, розуміння та підбадьорення**

Отримайте допомогу:

Ми безкоштовно пропонуємо жінкам і підліткам (дівчатам і хлопцям) з України, які знаходяться в районі Бухареста-Ілфов:

- Психосоціальну підтримку в конфіденційних умовах, в безпечному просторі
- Групи підтримки
- Індивідуальний психологічний супровід жертв домашнього насильства, сексуального насильства
- Правові консультації для жертв домашнього насильства, представництво / допомогу в суді
- Інформаційні та просвітницькі сесії (з такими темами, як репродуктивне здоров'я, права жінок у Румунії, запобігання та боротьба з гендерним насильством)

Які засоби захисту існують у Румунії?

У Румунії існує два інструменти захисту для жертв домашнього насильства, а саме:

- **тимчасовий захисний припис (ТЗП)** – видається поліцією та
- **захисний припис (ЗЗ)** – видається суддею.

Якщо ви стали жертвою насильства з боку члена сім'ї, важливо звернутися по допомогу. Зателефонуйте за номером 112 або зверніться до відділення поліції.

Поліція має право та можливість без будь-якої згоди входити на будь-яке володіння, щоб захистити життя, фізичну недоторканість або свободу людини. Усі втручання поліції фіксуються (за допомогою апаратури, яка встановлена на формі поліцейського). Поліція може застосувати силу та наявну в неї зброю для втручання у випадок домашнього насильства. **Працівник поліції може видати тимчасовий охоронний припис** безпосередньо на місці, за допомогою якого він може розпорядитися про такі заходи:

а) **тимчасова евакуація агресора** із спільного житла, незалежно від того, чи є він власником на праві власності; Цей захід призначають навіть у тому випадку, якщо агресор заявляє, що йому ніде жити. Агресорів, які заявляють, що вони не можуть забезпечити собі житло на час дії ТОЗ, буде доставлено до Центру для прийому бездомних людей, який існує в місцевості/місті повітового центру.

б) **реінтеграція жертви** та, залежно від обставин, дітей у спільне житло;

в) зобов'язання агресора **триматися на певній мінімальній відстані** від жертви, членів її сім'ї або від місця проживання, роботи чи навчального закладу особи, яка перебуває під захистом; У цьому випадку між агресором і жертвою встановлюються дистанції 300-500 м, які не можна порушувати.

г) зобов'язання агресора постійно носити електронний засіб спостереження (**електронний браслет**); Цей пристрій

дозволяє поліцейським в режимі реального часу ідентифікувати та локалізувати будь-яке наближення агресора до жертви, порушивши охоронну зону, встановлену ТЗП.

д) зобов'язання агресора **здати зброю поліції**. У цьому випадку в поле зору потрапляють також законні власники зброї (особи, які мають дозвіл на носіння зброї/особи, які використовують зброю у своїй професійній діяльності). На період дії ТЗП агресору буде заборонено носити зброю незалежно від того, чи законно він її використовував.

Якщо жертва не бажає цього, щоб йому виписували ТЗП, поліція його не видаватиме.

Жертва не зобов'язана подавати заяву про кримінальне правопорушення для отримання тимчасового захисного припису. ТЗП не є засудженням агресора, не вноситься до його судимості, а є інструментом захисту жертви.

Суд може видати захисний припис (ЗП).

Якщо ви не вимагаєте втручання поліції або коли поліція не випишує вам ТЗП, ви можете звернутися безпосередньо до суду з проханням про видачу захисного припису (ЗП). Для отримання ЗП не обов'язково ПРОЙТИ через усі види насильства, не обов'язково, щоб акти насильства здійснювалися неодноразово, не обов'язково мати на тілі сліди насильства, не обов'язково мати медичну довідку.

ЗП видається на максимальний 6-місячний строк і може містити такі заходи:

а) тимчасове виселення агресора з сімейного житла, незалежно від того, чи є він власником на праві власності;

б) реінтеграцію жертви та, залежно від обставин, дітей у спільне житло;

в) обмеження права агресора користуватися лише частиною спільного житла, коли його можна поділити таким чином, щоб агресор не контактував із жертвою;

г) розміщення/поміщення постраждалої особи за її згодою та, у разі потреби, дітей до центру допомоги;

д) зобов'язання агресора триматися на певній мінімальній відстані від жертви, членів її сім'ї або від місця проживання, роботи чи навчального закладу особи, яка перебуває під захистом; У цьому випадку між агресором і жертвою встановлюються дистанції 100-500 м, які не можна порушувати.

е) заборона агресору пересуватися до певних місцевостей або визначених територій, які особа, що захищається, часто відвідує або періодично відвідує; У цьому випадку буде вказано точну назву міста, округу чи району міста/селища, якого агресор повинен уникати протягом усього терміну дії захисного припису.

ж) зобов'язання агресора постійно носити електронний засіб спостереження (електронний браслет);

з) заборона будь-яких контактів, у тому числі по телефону, поштою чи будь-яким іншим способом, з жертвою. У цьому випадку будь-яке спілкування між сторонами заборонено незалежно від причини. У ситуації, коли жертва прийме спосіб спілкування з агресором (наприклад, перше текстове повідомлення) з певною метою (наприклад: забрати неповнолітнього в програмі відвідування), вона повинна попросити суддю вказати в ЗП, як, коли, за яких умов агресор може з нею

спілкуватися (наприклад: спілкування здійснюватиметься спочатку за допомогою СМС із зазначенням дати та часу забирання та приведення неповнолітнього додому. У цьому випадку будь-яке інше спілкування за допомогою слів або символів буде являти собою порушення ЗП).

и) зобов'язання агресора здати зброю поліції. У цьому випадку в поле зору потрапляють також законні власники зброї (особи, які мають дозвіл на носіння зброї/особи, які використовують зброю у своїй професійній діяльності). На період дії ЗП агресору буде заборонено носити зброю незалежно від того, чи законно він її використовував.

к) доручення неповнолітніх дітей або встановлення їх місця проживання.

л) агресор зобов'язаний платити орендну плату та/або утримання тимчасового житла, де проживає або проживатиме жертва, неповнолітні діти чи інші члени сім'ї у зв'язку з неможливістю залишатися в сімейному житлі.

м) зобов'язання агресора пройти психологічне консультування, психотерапію і можна відреконструвати добровільну госпіталізацію або вимагати примусової госпіталізації до психіатричної лікарні. Якщо агресор є споживачем психоактивних речовин, суд може постановити за його згодою включити його до програми допомоги споживачам наркотиків.

н) зобов'язання агресора періодично з'являтися до відповідного відділу поліції з нагляду за дотриманням захисного припису.

о) зобов'язання агресора надати поліції інформацію про нове житло, якщо приписом наказано висилити його з сімейного житла.

о) періодичні та/або спонтанні перевірки щодо місцезнаходження агресора.

Коли термін дії захисних заходів закінчується, можна вимагати видачу нового захисного припису, якщо є ознаки того, що за відсутності захисних заходів буде існувати загроза життю, фізичній чи психічній недоторканності чи свободі жертви.

Порушення ЗП чи ТЗП містить складу злочину та карається позбавленням волі на строк від 6 місяців до 5 років.

ВИЗНАННЯ В РУМУНІЇ НАСЛІДКІВ ЗАХИСНОГО ПРИПИСУ, ВИДАНОГО ЦИВІЛЬНИМ СУДОМ ІНШОЇ КРАЇНИ-ЧЛЕНА ЄС

Відповідно до Регламенту Європейського Союзу № 606/2013 щодо взаємного визнання заходів захисту в цивільних справах, будь-яка особа, яка користується захисним приписом згідно з цивільним правом, виданим у державі-члені Європейського Союзу, де вона проживає, **може посилатися на нього безпосередньо в інших державах-членах, отримавши свідоцтво.**

У випадку, коли зацікавлена особа бажає визнання на території Румунії дії захисного припису, виданого цивільним судом, але заходи захисту, включені до припису, відрізняються від передбачених законодавством Румунії, **румунський суд регулює (відповідно до статті 11 Регламенту № 606/2013) фактичні елементи захисного заходу, щоб зробити його дійсним на території Румунії, відповідно до умов, передбачених румунським законодавством, призначаючи заходи з еквівалентними наслідками та які переслідують цілі та схожі інтереси.** Захід, призначений румунським судом, не може мати наслідків, які перевищують ті, що передбачені законодавством держави-члена походження для заходу, призначеного рішенням, винесеним судом держави-члена походження.

ВИЗНАННЯ В ІНШІЙ ДЕРЖАВІ-ЧЛЕНІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НАСЛІДКІВ ЗАХИСНОГО ПРИПИСУ, ВИДАНОГО ЦИВІЛЬНИМ СУДОМ У РУМУНІЇ.

Рішення, винесені румунськими цивільними судами, які включають захисні приписи, можуть бути засвідчені на прохання захищеної особи (відповідно до Регламенту ЄС № 606/2013), щоб визнати їх дію на території іншої держави-члена.

Свідоцтво видається в порядку, передбаченому Законом № 206/2016.

ДЖЕРЕЛА

- FRAA, 2014 р. *Насильство над жінками: дослідження ЄС. Короткий виклад результатів*. Люксембург: Офіс публікацій Європейського Союзу.
- Voice Amplified, Hias, (2022). *Waiting for the sky to close - the unprecedented crisis facing women and girls fleeing Ukraine*.
- European Anti-Violence Network (Greece), MIGS (Cyprus), CESI (Croatia), A.L.E.G. (Румунія), PUCVG (Spain), SoC (Greece), (2014-2016) - *Gender equality awareness rising against intimate partner violence*.
- <http://www.fvlc.org/>
- Програма «Я теж можу». <https://sieureusesc.ro/>
- Domestic Abuse Intervention Programs. <https://www.theduluthmodel.org/>
- Закон 217/2003 про запобігання домашньому насильству та боротьбу з ним
- Регламенту Європейського Союзу №. 606/2013
- Регламенту ЄС № 606/2013), щоб визнати їх дію на території іншої держави-члена
- Законом № 206/2016

Про Асоціацію ANAIS

Асоціація ANAIS – це асоціація, створена наприкінці 2011 року, основною метою якої є просування, повага та захист прав жінок, дітей та молоді. Метою асоціації є зміна політики та законодавства на користь жінок. Ми працюємо над підтримкою постраждалих від домашнього насильства через розвиток послуг та залучення на рівні державної політики в цій галузі.

Для досягнення наших цілей ми розпочали співпрацю на місцевому та національному рівнях як з державними установами, так і з неурядовими організаціями, які борються за попередження та боротьбу з насильством щодо жінок. На національному рівні ми входимо до «Мережі запобігання та протидії насильству щодо жінок» разом із понад 20 організаціями.

При бажанні наблизити Румунію до європейських стандартів, незалежно від того, чи йдеться про освіту, інформацію чи соціальні послуги, ми приєдналися до європейської мережі WAVE - Women Against Violence Europe, активним членом якої ми є. Ми підтримуємо ініціативи та програми міжнародних організацій, таких як Vital Voices, Global Rights for Women, Avon Foundation, з якими ми співпрацювали для розробки та реалізації місцевих дій та проектів, спрямованих на Румунію.

Ми сприяємо рівним можливостям між жінками та чоловіками, підтримуючи підвищення соціального статусу та збільшення видимості жінокуїхніх професіях та громадах, ми працюємо над боротьбою з насильством щодо жінок, надаючи послуги із захисту та допомоги жертвам домашнього насильства, в т.ч. захист неповнолітніх від насильства.

З діяльністю Асоціації та іншою інформацією можна ознайомитися на сайті www.asociatia-anais.ro а також на:

- (en) <https://unquietvoices.com/>
- <https://vocinetacute.ro/>
- <https://www.izoleazaviolenta.ro/>
- www.acumstii.ro
- <https://www.asociatia-anais.ro/daruitdinvina/>
- (en) <http://guiltgiftpuppetry.com>

НУЛЬОВОЇ ДОПУСТИМОСТІ до будь-якої форми експлуатації, сексуального насильства або шкоди, заподіяної членами нашої команди

Асоціація ANAIS прагне захищати вразливих дітей та жінок і будь-яких інших людей, які вступають у контакт з Асоціацією ANAIS, від будь-якої форми шкоди, заподіяної прямо чи опосередковано нашою організацією. Ми дотримуємося політики НУЛЬОВОЇ ДОПУСТИМОСТІ до будь-якої форми експлуатації, сексуального насильства або шкоди, заподіяної членами нашої команди або в результаті наших програм, і прагнемо забезпечити розробку та впровадження надійних заходів запобігання та реагування в усій нашій діяльності.

Усі форми сексуальної експлуатації та насильства є порушенням прав людини та зловживанням владним становищем по відношенню до вразливих верств населення.

Будь-яка особа, яка діє від імені Асоціації ANAIS, ніколи не може просити у Вас грошей чи інших послуг, у тому числі сексуальних, в обмін на надану допомогу!

Будь-які сексуальні дії з неповнолітніми (особами до 18 років) вважаються сексуальним насильством, незалежно від згоди та національного законодавства!

Повідомити можна тут:

Якщо Ви були свідком або зазнали сексуального насильства та експлуатації, радимо Вам повідомити про таку поведінку. Будь-яка інформація, яку Ви надасте, залишиться конфіденційною та не буде передана жодній іншій установі чи особі без Вашої згоди. Якщо Ви не бажаєте надавати нам свої контактні дані, Ви можете вказати бажаний спосіб залишатися на зв'язку.

Ваше повідомлення не завадить Вам й надалі отримувати необхідну допомогу!

Повідомити можна тут:

Адреса: Вул. Мошілор 256, буд. 2, під'їзд А, поверх 1, кв. 1, Сектор 2, Бухарест з метою використання для письмових повідомлень, надісланих поштою/кур'єрськими службами, для подання повідомлення до головного офісу, з поміткою на конверті **«До уваги завідувача PSEA»**.

По телефону **0738977019** (для дзвінків, whats up, письмових повідомлень).

Електронною поштою: **raportare@asociatia-anais.ro**, щоб повідомити письмово за допомогою електронної пошти.

Повідомлення можна подавати будь-якою мовою.

СОДЕРЖАНИЕ

Вступление	42
Что такое гендерное насилие? Определения и контекст	43
Здоровые отношения против нездоровых отношений — распознайте признаки	45
Как бы ты описала свои отношения? Практическое упражнение по самооценке	48
Чем я могу помочь?	50
Сложные эмоции в кризисных ситуациях	52
Получить помощь	53
Инструменты правовой защиты в Румынии	53
Источники	57
О нас (Ассоциация ANAIS)	58

Контекст

ВСТУПЛЕНИЕ

Нынешний контекст ставит нас лицом к лицу с новой суровой реальностью, в которой война обостряет различные формы насилия особенно в отношении женщин и детей. Пытаясь покинуть зону конфликта, они становятся еще более уязвимыми и нуждаются в особой поддержке и защите. Конвенция Совета Европы о предотвращении и борьбе с насилием в отношении женщин и насилием в семье (Стамбульская конвенция) дополняет Женевскую конвенцию 1951 года о статусе беженцев и требует, чтобы 35 государств-участников разработали процедуры приема и службы поддержки лиц, ищущих убежище, с учетом гендерных аспектов.

Сексуальное и гендерное насилие существует во всех странах, выходя за границы культуры, социального класса, уровня образования, этнической принадлежности и геополитического контекста. Исследования показывают, что почти 4 из 10 девочек и более 3 из 10 женщин в ЕС подвергаются физическому насилию дома или за его пределами, а также психологическому насилию со стороны нынешних партнеров, бывших партнеров или других лиц. Кроме того, более половины девочек и женщин подвергаются буллингу, преследованию и сексуальным домогательствам в различных контекстах своей жизни, в том числе в учебных заведениях и на рабочем месте (FRA 2014).

Во время вооруженных конфликтов насилие со стороны мужчин в отношении женщин быстро обостряется и, чтобы защитить себя, женщины вынуждены либо покинуть свои дома с детьми и начать новую жизнь в другом регионе, либо находить новые способы выживания в той же постоянно меняющейся среде. Уязвимые перед кризисом, вызванным войной, увеличивается подверженность

различным формам гендерного насилия, таким как: сексуальное насилие, насилие в семье, торговля людьми, сексуальная эксплуатация и насилие, принудительные браки, нежелательная беременность. Насилие может иметь сложные последствия для девочек и женщин с точки зрения физического здоровья (например, травмы, соматические заболевания, гинекологические заболевания, нежелательная беременность, выкидыши и т. д.) или психического здоровья (например, депрессия, тревога, панические атаки, нарушения сна, внимания, памяти и т. д.), оказывая одновременно влияние на экономическое положение (например, потеря работы, пропуски занятий в школе) или социальное положение (изоляция) каждого пострадавшего.

Люди, пострадавшие от любой формы гендерного насилия, могут испытывать глубокое чувство стыда и вины, часто будучи принуждены обидчиком изолироваться, что влияет на их доступ к службам поддержки, которые могли бы помочь им преодолеть трудные ситуации, которые держат их в плену.

Ассоциация ANAIS предлагает бесплатные консультации и консалтинг жертвам домашнего насилия (по телефону, лично, онлайн), юридические консультации по их правам для получения охранного ордера и психологические консультации (индивидуальные и группы поддержки), представительство/помощь в суд для получения охранного ордера (для района Бухарест/Ильфов). С 2012 года бесперебойно работает консультационный центр по профилактике и противодействию домашнему насилию.

Настоящий материал призван оказать поддержку, внести ясность и разъяснение, а также стать руководством по распознаванию и предотвращению сексуального и гендерного насилия, побуждая сообщать о пережитых или раскрытых актах насилия.

Что такое сексуальное и гендерное насилие и как оно происходит?

Насилие по признаку пола является серьезным нарушением основных прав человека, закрепляющим стереотипы в отношении ролей, отведенных женщинам и мужчинам на культурной основе, и отрицающим человеческое достоинство и индивидуальную независимость, что отрицательно сказывается на развитии человека. Оно представляет собой несколько видов насилия (физическое, сексуальное, психологическое, экономическое насилие и т. д.), которые провозглашают положение неполноценности и подчиненности женщин и увековечивают власть и контроль мужчин над ними. Гендерное насилие нацелено как на отдельного человека, так и на группу лиц и оказывает разрушительное воздействие на жизнь затронутых лиц (жертв), чаще всего женщин и девочек. Его можно найти в любой среде, а также использовать в качестве оружия войны.

Термин «гендер» относится к социальным различиям между мужчинами и женщинами, которые усваиваются людьми с рождения. Пол определяет роли, обязанности, возможности, привилегии, ожидания и ограничения для мужчин и женщин в любой культуре. Хотя эти социальные различия глубоко укоренены в каждой культуре, они могут меняться со временем и иметь широкие различия как внутри культур, так и между ними.

Гендерное насилие — это общее понятие, которое относится к любой форме насилия, направленного против человека на основе гендерных различий, культурно связанных с женщинами и мужчинами. В большинстве случаев оно направлено против женщин и девочек, но жертвами могут быть и мальчики или мужчины. Дети и подростки также могут стать жертвами гендерного насилия.

ПОНИМАНИЕ ДИНАМИКИ НАСИЛИЯ СО СТОРОНЫ ИНТИМНОГО ПАРТНЕРА:

- Насилие проявляется в действиях, совершаемых одним человеком по отношению к другому, с которым он состоит, состоял или хотел бы состоять в романтических или интимных отношениях.
- Представляет собой модель оскорбительного и угрожающего поведения, которое может включать физическое, сексуальное и психологическое насилие. Это могут быть угрозы насилия, физического вреда, нападения на имущество или животных, нанесение ущерба имуществу и другие акты запугивания, домогательства (даже в Интернете), экономическое насилие, эмоциональное насилие, изоляция и лишения, а также использование детей в качестве средства контроля.
- Одиночный акт насилия может считаться насилием. Несколько таких действий формируют вредную поведенческую модель, хотя некоторые или все эти действия могут показаться незначительными или обычными, если рассматривать их по отдельности.
- Гендерное насилие – это преднамеренное поведение, направленное на получение и осуществление власти и контроля над другим человеком. Часто мужчины применяют этот вид насилия в отношении своих партнеров, будь то нынешние или бывшие партнеры, подруги или любовницы.
- Колесо власти и контроля, определяет различные типы поведения, используемые

обидчиками для получения власти и контроля над своими партнерами. Насильники часто используют широкий спектр методов принуждения и жестокого обращения с жертвами, которые не всегда приводят к физическим травмам, но всегда наносят психологический ущерб.

- Тактика, используемая агрессорами, делится на восемь категорий:
  - экономическое злоупотребление
  - применение принуждения и угроз;
  - запугивание;
  - эмоциональное насилие;
  - изоляция;
  - преуменьшение, отрицание (злоупотребления) и обвинение;
  - использование детьми;
  - использование мужских привилегий
- При установлении страха пострадавшему необходимо обратиться за помощью.

В СЛУЧАЕ ВОЗНИКНОВЕНИЯ КОНФЛИКТНЫХ СИТУАЦИЙ МОГУТ ДОБАВЛЯТЬСЯ И ДРУГИЕ ОТЯГЧАЮЩИЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА:

- Новые формы гендерного насилия, связанные с конфликтом (например, отсутствие доступа к репродуктивному здоровью).
- Отсутствие уединения и отсутствие безопасного доступа к службам поддержки и удовлетворения основных потребностей для тех людей, которые покидают свои дома.
- Доступ к гуманитарной помощи от неуполномоченных лиц или учреждений может представлять собой риск эксплуатации.
- Разлучение с членами семьи, отсутствие документов, дискриминация, связанная с регистрацией в новой стране, языковой барьер и адаптация к незнакомой правовой системе.
- Механизмы социальной защиты со стороны государства и нормы поведения могут отличаться на новом месте, что может помешать пострадавшему обратиться за помощью.

Как понять, что отношения нездоровые?

Формы и проявления насилия:

Быть в безопасности, как для себя, так и для тех, кто рядом с нами, означает раннее распознавание тех признаков и нездорового поведения, которые могут сделать нас уязвимыми и подвергнуть нас риску. Чтобы лучше понять это явление, ниже мы опишем формы насилия, отметив, что жертвами могут быть как девочки/женщины, так и мальчики/мужчины. Текущие исследования показывают, что гендерное насилие непропорционально больше затрагивает девочек и женщин, поэтому вы часто будете встречать фразу «насилие в отношении женщин». Формы насилия включают в себя следующие виды поведения, не исключая других способов осуществления власти и контроля над отношениями, которые не были упомянуты:

- **Физическое насилие** – Применение физической силы, приводящее к телесным повреждениям, боли или расстройством. Тяжесть травм варьируется от минимальных телесных повреждений, вызванных на уровне тканей и сломанных костей, до необратимых травм или смерти. Включает: пощечины, толчки, удары ногами, царапанье, удушение, укусы, удары кулаком, толкание, плевки, ожоги, скручивание части тела, принуждение к проглатыванию нежелательного вещества; использование бытовых предметов для нанесения ударов или колющих ударов, применение оружия (ножи, огнестрельное оружие), подвергание изнуряющим физическим нагрузкам. Однако физическое насилие не всегда оставляет следы.
- **Сексуальное насилие** – Любой половой акти или форма принуждения к сексуальному акту, комментарии сексуального характера или нежелательные ухаживания, акты торговли людьми или другие действия,

направленные против сексуальности человека, с применением принуждения.

Включает: изнасилование или другую форму сексуального насилия; нежелательные прикосновения или поцелуи; нежелательные сексуальные домогательства; торговля людьми с целью сексуальной эксплуатации; подвергать кого-либо актам эксгибиционизма, порнографии; принудительная беременность, отказ от использования методов контрацепции или защиты от венерических заболеваний, принудительная стерилизация, принудительный аборт; брак по принуждению, ранний брак; увечье женских половых органов; супружеское изнасилование; тесты на девственность. Это также включает в себя комментарии сексуального характера, которые заставляют жертву чувствовать себя некомфортно или униженно. Сексуальное насилие не принимает во внимание возраст, пол, гендерную идентичность или сексуальную ориентацию и может также иметь место в длительных отношениях между супругами.

Сексуальное насилие и эксплуатация имеют ярко выраженную гендерную составляющую: жертвами являются преимущественно женщины и девочки, а преступниками — преимущественно мужчины. И мальчики, и мужчины могут стать жертвами сексуального насилия и эксплуатации в семье или в учреждениях, центрах размещения лиц, ищущих убежище/лагерях беженцев, или в вооруженных силах.

- **Сексуальное насилие как инструмент в войне и пыток** – Сексуальная

эксплуатация со стороны лиц, обладающих властью (например, гуманитарных работников) или в обмен на деньги, услуги или товары. Сюда входят действия сексуального характера, такие как изнасилование, обращение в сексуальное рабство, принудительные аборт и стерилизация, принудительные роды и беременность. Любое действие или угроза сексуального характера, которыми причиняются сильная боль или страдание душевного или физического характера, используемые для получения сведений, признаний или наказания потерпевшего или третьего лица, запугивания с той же целью с использованием тех же средств.

- **Эмоциональное насилие (включая вербальное/невербальное насилие)**

– Действие или совокупность действий, которые непосредственно влияют на психологическую неприкосновенность жертвы. Включает: угрозы насилием в отношении партнера или кого-либо из его близких посредством слов или действий (например, притеснение или демонстрация оружия); проявления ревности и собственничества; оскорбление, ругань, крик, запугивание, преследование, распространение слухов или унижение кого-либо перед другими, безразличие, лишение любви, давление, контроль над решениями или действиями (например, указание другому, что делать или не делать, с кем встречаться или нет); травля на рабочем месте; унижительные и оскорбительные комментарии; изоляция и ограничения в общении; использование партнером детей в качестве средства контроля или травм; общественный контроль и/или унижение с помощью новых коммуникационных технологий или угроз их использованием; эмоциональные манипуляции, угрозы суицида. Эти действия также могут иметь последствия для детей, ставших свидетелями насилия.

- **Социальное насилие.** Оно проявляется как форма эмоционального насилия,

изолируя жертву от семьи, друзей, коллег или любого, кто может предложить поддержку. Контроль осуществляется стремлением агрессора всегда знать, с кем разговаривает жертва, вплоть до запрета на контакт с другими людьми. В конфликтных ситуациях также может иметь место контроль информации, к которой имеет доступ потерпевший (например: подписка только на определенные новостные каналы, запрет на использование различных социальных каналов и т.д.).

- **Экономическое/финансовое насилие.**

Используется, чтобы лишить женщину доступа к ресурсам, включая время, деньги, транспорт, еду или одежду, и контролировать ее. Включает в себя: запрет на работу, учебу; исключение из семейных финансовых решений; умышленное сокрытие денег или сведений о деньгах; отказ оплачивать счета или расходы на содержание ее или детей; уничтожение совместно нажитого имущества.

- **Духовное насилие** – Использование религиозных и культурных убеждений или обычаев для манипулирования, доминирования и контроля, в то время как жертву принижают, высмеивают или лишают доступа к ее собственным культурным, этническим, языковым или религиозным ценностям, которые они практикуют. Когда жертва делает что-то, выходящее за рамки его системы ценностей, она в итоге теряет свою самоидентификацию.

- **Преследование.** Неоднократное преследование человека или угрозы в отношении него таким образом, что это психологически утомляет жертву.

Преследование может происходить во время отношений, при этом действия тщательно отслеживаются. Преследование может также произойти после того, как отношения закончились.

Насильник может попытаться вернуть партнершу или нанести ей вред в наказание за то, что она бросила его. Преследование может происходить рядом с домом жертвы, школой или рабочим местом, по дороге в магазин или в другое место. К наиболее распространенным тактикам преследования относятся: повторные телефонные звонки, иногда сбрасывание трубки, как только жертва отвечает, слежка (физическая, онлайн, скрытые камеры наблюдения); отправка нежелательных посылок, подарков или писем; связываться с друзьями, семьей, школьными или рабочими коллегами и/или соседями потерпевшего, чтобы узнать о нем различные сведения.

- **Кибернасилие** – проявляется в преследовании или угрозах (включая словесную агрессию, оскорбления, насмешки) в онлайн-среде (включая публикацию интимных изображений или графического контента без согласия), контроль аккаунтов в социальных сетях, через которые партнер проверяет

каждое намерение жертвы, но и к какой информации они получают доступ в Интернете. В то же время изолирующее поведение жертвы также предполагает принуждение его к удалению определенных онлайн-аккаунтов или контактов.

КАК ВЫГЛЯДЯТ ЗДОРОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ?

Отношения здоровы, когда они основаны на равенстве и уважении, когда партнеры принимают решения вместе, а когда возникают разногласия, оба понимают, что иметь разные мнения — это нормально, и реагируют, выслушивая и заботясь о чувствах друг друга. Возникновение конфликтов в отношениях пары естественно, но их можно решить путем переговоров. В отличие от токсичных отношений, построенных на власти и контроле одного партнера над другим, здоровые отношения основаны на равенстве и ненасилии.

Як би ви описали ваші відносини?

Честно ответь на следующие вопросы и реши для себя, состоишь ли ты в здоровых отношениях, основанных на равенстве и уважении, или в отношениях, которые могут причинять боль:

Ты находишься в отношениях с кем-то, кто...

Да

Нет

Ревнует и собственнически относится к тебе?

Говорит тебе, с кем ты можешь быть в контакте, а с кем нет?

Проверяет, где ты находишься, что ты делаешь?

Проверяет твой мобильный телефон или ограничивает и проверяет постоянно как ты взаимодействуешь в социальных сетях?

Хочет ли он знать твои пароли от онлайн-аккаунтов, личных карт и так далее?

Это тебя пугает?

Заставляет ли это тебя бояться того, как он будет реагировать на что-либо?

Он/она проявляет насилие?

Когда начинает нервничать становится агрессивным?

Толкает ли он тебя или ударяет (например, о стену)?

Он хватает тебя слишком сильно?

Он настаивает, чтобы заняться сексом?

Во время секса он использует насилие или заставляет тебя бояться?

Унижает твоих друзей или семью?

Он пытается контролировать тебя?

Отдает тебе вам приказы?

Обвиняет ли он тебя или других в своих проблемах?

Он ругается на тебя или обзывает тебя?

Он смеется над тобой или иронизирует тебя перед друзьями?

Становится быстро слишком серьезным?

Не соглашается расстаться с тобой, даже если ты этого хочешь?

Він/вона не погоджується щоб ви розлучилися з ним/нею, хоча ви цього хочете?

Если ты ответила утвердительно хотя бы на один вопрос, возможно, пришло время сделать шаг назад и проанализировать, являются ли ваши отношения нездоровыми или даже оскорбительными. Если ты ответила утвердительно на несколько вопросов, возможно, пришло время обратиться за помощью к кому-то, кому ты доверяешь, или к профессиональному консультанту.

Как можно помочь кому-то, если знаешь, что он находится в нездоровых отношениях?

- **Слушай без осуждения:** для того, кто пережил жестокое обращение, признание проблемы является первым шагом к исцелению. Будь готов быть терпеливым, сопереживающим и не позволяй себе находиться под влиянием своей собственной историей жизни и мыслью, которые могут сказать: *надо было понять это раньше!*
- **Говори, что думаешь:** если ты слышишь, как кто-то говорит что-то плохое о ком-то или если он/она угрожает совершить насилие, встань на сторону обиженного. Возможно, придется попросить помощи у окружающих.
- **Будь уверен в своей способности помочь.** Тот факт, что кто-то выбрал тебя, чтобы поделиться собственной жизненной историей, является признаком доверия и надежды. Помни, что ты здесь, чтобы слушать, как человек, а не эксперт. Не делай предположений о сложившейся ситуации и не давай советов о том, как бы ты поступил в такой ситуации. Поначалу очень сложно понять всю сложность оскорбления, поэтому для начала достаточно просто внимательно и без суждений выслушать человека.
- **Информируйся:** первым шагом может стать признание форм жестокого обращения, описанных выше в этом материале. Постарайся понять поведение жертвы и тот факт, что какую бы поддержку ты ей ни оказывал, она несет полную ответственность за свои собственные решения. Постоянно спрашивай, как выглядит помощь для него/нее, и оказывай поддержку так, как ее просят. Если ты предлагаешь поддержку, а жертва не способна разорвать эти плохие отношения, это не значит, что она не заслуживает твоей поддержки, но важно, чтобы она знала, что ты будешь рядом, пока она этого не сделает. Если вместо поддержки она получает осуждение и порицание, она может снова почувствовать себя обиженной, отдалиться от тебя и оставаться в этой плохой динамике чувствуя себя еще более беспомощной.
- **Дай жертве физическое и эмоциональное пространство:** уважай ритм обращения каждого человека за помощью. Иногда существует вероятность того, что жертва насилия не в состоянии вербализовать все, что с ней произошло, или, наоборот, из потребности разгрузиться, рассказать все, в итоге ты чувствуешь усталость, подавленность, раздражение. Попробуй помочь ему/ей, спросив об эмоциях: *как ты чувствуешь себя сейчас? как я могу помочь?*
- **Позаботься о себе в этом процессе:** если ты чувствуешь, что твоя поддержка утомляет тебя, беспокоит или заставляет чувствовать себя в опасности, продолжай ставить свою безопасность на первое место. Нестабильный человек не может эффективно помочь. Позаботься о себе и своих потребностях.
- **Вмешайся напрямую:** если это не подвергает вас опасности, когда человек оскорбляет кого-то словесно (например, оскорблениями) или физически (ударами руками), вы можете вмешаться, чтобы остановить ситуацию.

- **Попроси помощь:** если кому-то угрожает опасность, зови на помощь или звони по номеру 112. Не пытайся вмешиваться, если кто-то использует оружие или если ситуация кажется вышедшей из-под контроля.

ЧТО НЕЛЬЗЯ ГОВОРИТЬ/ДЕЛАТЬ ПРИ ОБЩЕНИИ С ЖЕРТВОЙ?

- **Не защищай агрессора** – такая ситуация возникает, особенно если ты узнаешь, что это друг или знакомый. Много раз история жертвы может проиллюстрировать другую сторону агрессора, чем та, которую ты знаешь. Это не означает, что человек, подвергшийся насилию, лжет или преувеличивает детали насилия, просто ваши отношения и восприятие отличаются. Нередко агрессоры могут вести себя в обществе одним образом и совершенно противоположным образом по отношению к своему партнеру. Стремись понять, что происходит, не обескураживая и не отталкивая жертву. Избегай таких комментариев, как: *Вы действительно не можете поладить? Ты не можешь простить его/ее? Но это было не так уж и плохо...*
- **Не вини жертву** – даже если ты думаешь, что ее выбор был не самым мудрым.

Часто вместо того, чтобы обвинять обидчика, жертва полностью ставится на место жестокого обращения, потому что она ничего не сделала (или не знала, что делать), чтобы остановить это. Вместо того, чтобы сосредотачиваться на том, как жертва могла бы лучше защитить себя, подумай о том, как ты можешь остановить поведение агрессора.

- **Не превращай историю жизни жертвы в сплетню или тему скандала** – будь осторожен, чтобы не нарушить частную жизнь жертвы, рассказав о ее беспомощности в кругу близких. Трагическая история не является предметом сплетен или скандалов. Подумай о ее безопасности, прежде чем распространять информацию.
- **Остерегайся отсутствия реакции** – это может произойти, особенно если мы чувствуем себя подавленными тем, что слышим. Лучше прямо сказать пострадавшему, что ты чувствуешь себя беспомощным перед услышанным и что тебе нужно пространство, чтобы посмотреть, можешь ли ты помочь, а не просто исчезнуть. Получи информацию, научись слушать, не осуждая и не давая советов, и только потом возвращаясь к истории жертвы.

Что делать, если ты пострадала от акта насилия? План безопасности:

- Знай предупредительные признаки жестокого обращения и установи код (слово или сигнал), чтобы предупредить детей, друзей или соседей о том, что ты в опасности, и им следует позвонить в полицию.
- Будь готова уйти в нужное время, когда почувствуешь себя в безопасности. Решение остается только за тобой, и ты не должна зависеть ни от кого. Заранее поищи информацию о службах поддержки и составь план безопасного выхода из этой среды.
- Ищи реальную поддержку, когда говоришь своему партнеру, что хочешь уйти от него. Это один из самых опасных моментов, и это лучше должно происходить в присутствии близких, чтобы получить при необходимости защиту. Воспользуйся услугами консультационного центра или других специализированных служб (например, группы поддержки, приюта и т. д.). Узнай о охранным порядке, который заставляет обидчика держаться от тебя на расстоянии.
- Сделай сумку безопасности с: одеждой, деньгами, официальными документами (документ, подтверждающий личность, свидетельство о рождении, водительские права, кредитная карта и т.д.), запасными ключами от дома / автомобиля, документами, подтверждающими насилие (фотографии, записи, судебно-медицинские справки) так далее.)
- Закрой старые банковские счета и кредитные карты, особенно если они были переданы обидчику. При открытии новых счетов используй другой банк.
- Если ты осталась в том же районе, что и агрессор, измени свой распорядок дня. Используй другой способ добраться до работы, избегая мест, куда вы раньше ходили вместе, где обидчик может тебя найти, ищи другие магазины, рынки, чтобы сделать покупки. Всегда держи при себе заряженный мобильный телефон на случай, если понадобится позвонить по номеру 112.

Сексуальное и гендерное насилие может повлиять на физическое, сексуальное и репродуктивное, психическое и поведенческое здоровье. Последствия для здоровья гендерного насилия могут быть немедленными и острыми или долгосрочными и хроническими. Негативные последствия для здоровья могут сохраняться еще долгое время после прекращения актов насилия.

Помните, что сексуальное и гендерное насилие:

- **Это позор НЕ жертвы, а агрессора!**
- **Это НЕ ответственность жертвы, а агрессора!**
- **Это нападение и преступление, и тот, кто переживает это, нуждается в помощи, понимании и поощрении.**

Получи помощь:

Мы предлагаем бесплатно женщинам и подросткам (девушкам и мальчикам) из Украины, которые находятся в районе Бухарест-Ильфов:

- Психосоциальную поддержку в конфиденциальных условиях, в безопасном пространстве
- Группы поддержки
- Индивидуальную психологическую поддержку жертвам домашнего насилия, сексуального насилия
- Юридические консультации для жертв домашнего насилия, представительство/помощь в суде по вопросам сексуального насилия
- Информационно-просветительские сессии (с такими темами, как репродуктивное здоровье, права женщин в Румынии, предотвращение и борьба с гендерным насилием)

Какие средства защиты существуют в Румынии?

В Румынии существует два инструмента защиты жертв домашнего насилия соответственно:

- **временный охранный ордер (ОРР)** – выдается полицией и
- **охранный ордер (ОР)** – выдается судьей.

Если вы стали жертвой насилия, совершенного в отношении вас членом семьи, важно обратиться за помощью. Позвоните по номеру 112 или обратитесь в полицию.

Полиция имеет право и возможность проникать в любую собственность без чье-либо согласия, чтобы защитить жизнь, физическую неприкосновенность или свободу человека. Все вмешательства полиции записываются (с помощью оборудования, закрепленного на форме полицейского). Полиция может применить силу и имеющееся в ее распоряжении оружие для вмешательства в случае

домашнего насилия. **Сотрудник полиции имеет право прямо на месте издать временный охранный ордер**, которым он может назначить следующие меры:

а) **временное выселение агрессора** из общего жилища независимо от того, является ли он собственником; Эта мера применяется даже в том случае, если агрессор заявляет, что ему негде жить. Агрессоры, которые заявят, что не могут обеспечить себе жилье на время действия ОРР, будут доставлены в Центр размещения бездомных, существующий в населенном пункте/городе окружного центра.

б) **реинтеграция жертвы** и, в зависимости от обстоятельств, детей в общий дом;

в) принуждение агрессора к **соблюдению определенного минимального расстояния** от жертвы, от членов семьи, от места жительства, места работы или учебного заведения охраняемого лица; при этом между агрессором и

пострадавшим устанавливаются дистанции 300-500 м, которые не должны нарушаться.

г) принуждение агрессора к постоянному ношению электронного устройства наблюдения (**электронного браслета**); это устройство позволяет полиции выявлять и локализовать в режиме реального времени любое приближение агрессора к жертве, нарушая установленную ОРП зону охраны.

д) принуждение агрессора **сдать находящееся у него оружие** полиции. Это применяется и в случае законных владельцев оружия (лица, имеющих разрешение на ношение оружия/лица, применяющие оружие в своей профессиональной деятельности). В период действия ОРП агрессору будет запрещено носить оружие независимо от того, на законных ли основаниях он его использовал.

Если жертва не желает издания ОРП, полиция его не выдаст.

Жертва не обязана подавать заявление о возбуждении уголовного дела для получения временного охранного ордера. ОРП не является судимостью агрессора, не числится в его судимости, а является инструментом защиты жертвы.

Суд может выдать охранный ордер (ОР)

Когда ты не требуешь вмешательства полиции или когда полиция не выдает ОРП, ты можешь обратиться непосредственно в суд с ходатайством о выдаче охранный ордера (ОР). Для получения ОР не обязательно проходить все виды насилия, не обязательно, чтобы акты насилия совершались неоднократно, не обязательно иметь на теле следы насилия, не обязательно иметь справку судебной медицины.

ОР выдается на максимальный срок 6 месяцев и может содержать следующие меры:

а) временное выселение агрессора из семейного дома, независимо от того, является ли он собственником;

б) реинтеграция потерпевшего и, в зависимости от обстоятельств, детей в семейное жилище;

в) ограничение права агрессора пользоваться только частью общего жилища, когда ее можно разделить таким образом, чтобы агрессор не вступал в контакт с жертвой;

г) размещение/помещение жертвы с ее согласия и, в зависимости от обстоятельств, детей в центр помощи;

д) принуждение агрессора к соблюдению определенного минимального расстояния от жертвы, от членов семьи, от места жительства, работы или учебного заведения охраняемого лица; при этом между агрессором и пострадавшим устанавливаются дистанции 100–500 м, которые не должны нарушаться.

е) запрет агрессору перемещаться в определенные местности или определенные районы, которые жертва часто посещает или посещает периодически; при этом будет указано точное название населенного пункта, уезда или района в городе/населённом пункте, которых агрессор должен избегать на всё время действия охранный ордера.

ж) принуждение агрессора к постоянному ношению электронного устройства наблюдения (**электронного браслета**);

з) запрет на любые контакты, в том числе по телефону, переписку или иным образом, с жертвой. В этом случае любое

общение между сторонами запрещается независимо от причины. В ситуации, когда жертва согласилась на способ общения с агрессором (например, первое текстовое сообщение) для определенной цели (например, чтобы получить несовершеннолетнего в программе посещения), она должна попросить судью упомянуть в ОР, как, когда, при каких условиях агрессор может с ней общаться (например: общение будет производиться сначала по СМС с указанием даты и времени забрать и доставить несовершеннолетнего до дома. При этом любое другое общение, словесно или символы, будут представлять собой нарушение ОР).

и) принуждение агрессора сдать имеющееся у него оружие полиции. При этом мера применяется и законным владельцам оружия (лицам, имеющим разрешение на ношение оружия/лицам, применяющим оружие в своей профессиональной деятельности). В период действия ОР агрессору будет запрещено носить оружие независимо от того, легально ли он его использовал.

к) вверение несовершеннолетних детей или установление их места жительства.

л) оплата агрессором арендной платы и (или) содержания временного жилища, в котором проживает или будет проживать жертва, несовершеннолетние дети или другие члены семьи в связи с невозможностью проживания в семейном жилище.

м) принуждение агрессора к психологическому консультированию, психотерапии и может рекомендовать добровольную госпитализацию или ходатайствовать о принудительной госпитализации в психиатрический стационар. Если агрессор является потребителем психоактивных веществ,

суд может с его согласия принять решение о включении его в программу помощи потребителям наркотиков.

н) обязывая агрессора периодически отмечаться в компетентном полицейском участке с надзором за соблюдением охрannого ордера.

о) обязывание агрессора сообщить в орган полиции информацию о новом месте жительства, если вынесен приказ о его выселении из семейного места жительства.

п) периодические и/или случайные проверки местонахождения агрессора.

По истечении срока действия мер защиты может быть запрошен новый охранный ордер, если есть признаки того, что в отсутствие мер защиты жизнь, физическая или психическая неприкосновенность или свобода жертвы могут быть поставлены под угрозу.

Нарушение ОР или ОРР является преступлением и наказывается лишением свободы на срок от 6 месяцев до 5 лет.

ПРИЗНАНИЕ В РУМЫНИИ ПОСЛЕДСТВИЙ ОХРАННОГО ОРДЕРА, ВЫДАННОГО ГРАЖДАНСКИМ СУДОМ ДРУГОГО ГОСУДАРСТВА-ЧЛЕНА ЕС

В соответствии с Регламентом Европейского Союза №. 606/2013 о взаимном признании мер защиты в гражданских делах, любое лицо, пользующееся охранным судебным приказом по гражданскому праву, выданным в государстве-члене Европейского Союза, где оно проживает, **может ссылаться на него непосредственно в других государствах-членах, через получение сертификата.**

В ситуации, когда заинтересованное лицо желает признания на территории Румынии последствий охранного ордера, выданного гражданским судом, но меры защиты, включенные в ордер, отличаются от мер, предусмотренных румынским законодательством, **румынский суд приспособливает** (в соответствии со статьей 11 Регламента № 606/2013), **фактические элементы меры защиты, чтобы сделать ее применимой на территории Румынии, в соответствии с условиями, предусмотренными румынским законодательством, обеспечивающие меры с эквивалентными последствиями и преследующие аналогичные цели, и интересы.** Мера, предписанная румынским судом, не может привести к последствиям, превышающим те, которые предусмотрены законодательством государства-члена происхождения для меры, предписанной решением, вынесенным судом государства-члена происхождения.

ПРИЗНАНИЕ В ДРУГОМ ГОСУДАРСТВЕ-ЧЛЕНЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА ПОСЛЕДСТВИЙ ОХРАННОГО ОРДЕРА, ВЫДАННОГО ГРАЖДАНСКИМ СУДОМ В РУМЫНИИ.

Решения, вынесенные румынскими гражданскими судами, которые включают в себя охранные ордера, могут быть заверены по запросу защищаемого лица (в соответствии с Регламентом ЕС № 606/2013), чтобы признать их действие на территории другого государства-члена.

Свидетельство выдается в порядке, предусмотренном Законом №. 206/2016.

ИСТОЧНИКИ

- FRAA, (2014). *Насилие в отношении женщин: опрос на уровне ЕС. Краткие результаты*. Люксембург: Бюро публикаций Европейского Союза.
- Voice Amplified, Hias, (2022). *Waiting for the sky to close - the unprecedented crisis facing women and girls fleeing Ukraine*.
- European Anti-Violence Network (Greece), MIGS (Cyprus), CESI (Croatia), A.L.E.G. (Румыния), PUCVG (Spain), SoC (Greece), (2014-2016) - *Gender equality awareness rising against intimate partner violence*.
- <http://www.fvlc.org/>
- Программа «Я тоже так могу». <https://sieureuseesc.ro/>
- Domestic Abuse Intervention Programs. <https://www.theduluthmodel.org/>
- Закон № 217/2003 о предотвращении домашнего насилия и борьбе с ним
- Регламентом Европейского Союза №. 606/2013
- ПОСТАНОВЛЕНИЯ О ПРИМЕНЕНИИ (ЕС) №. 939/2014 КОМИССИИ от 2 сентября 2014 г., устанавливающего сертификаты, указанные в статьях 5 и 14 Регламента (ЕС) №. 606/2013 Европейского парламента и Совета о взаимном признании мер защиты в гражданских делах
- Законом №. 206/2016

Об Ассоциации ANAIS

Ассоциация ANAIS — это ассоциация, созданная в конце 2011 года, основной целью которой является продвижение, соблюдение и защита прав женщин, детей и молодежи. Ассоциация стремится изменить политику и законодательство в интересах женщин. Мы работаем, чтобы поддерживать жертв домашнего насилия путем развития услуг и участия на уровне государственной политики в этой области.

Для достижения наших целей мы начали сотрудничество на местном и национальном уровне как с государственными учреждениями, так и с неправительственными организациями, которые борются за предотвращение и борьбу с насилием в отношении женщин. На национальном уровне мы являемся частью «Сети по предотвращению и борьбе с насилием в отношении женщин» вместе с более чем 20 организациями.

Из-за желания привести Румынию в соответствие с европейскими стандартами, говорим ли мы об образовании, информации или социальных услугах, мы присоединились к европейской сети WAVE - Women Against Violence Europe, активным членом которой мы являемся. Мы поддерживаем инициативы и программы международных организаций, таких как Vital Voices, Global Rights for Women, Avon Foundation, с которыми мы сотрудничали для

разработки и реализации местных акций и проектов, направленных на Румынию.

Мы продвигаем равные возможности между женщинами и мужчинами, поддерживая повышение социального статуса и увеличивая заметность женщин в их профессиях и сообществах, мы работаем над борьбой с насилием в отношении женщин, предоставляя услуги по защите и помощи жертвам домашнего насилия, в том числе защиты несовершеннолетних от насилия.

С деятельностью Ассоциации и другой информацией можно ознакомиться на сайте www.asociatia-anais.ro, а также на:

- (en) <https://unquietvoices.com/>
- <https://vocinetacute.ro/>
- <https://www.izoleazaviolenta.ro/>
- www.acumstii.ro
- <https://www.asociatia-anais.ro/daruitdivina/>
- (en) <http://guiltgiftpuppetry.com>

НУЛЕВОЙ ДОПУСТИМОСТИ к любой форме эксплуатации, сексуального насилия или вреда, причиненного членами нашей команды

Ассоциация ANAIS стремится защищать уязвимых детей и женщин и любых других людей, вступающих в контакт с Ассоциацией ANAIS, от любой формы вреда, причиненного прямо или косвенно нашей организацией. Мы придерживаемся политики НУЛЕВОЙ ДОПУСТИМОСТИ к любой форме эксплуатации, сексуального насилия или вреда, причиненного членами нашей команды или в результате наших программ, и стремимся обеспечить разработку и внедрение надежных мер предотвращения и реагирования во всей нашей деятельности.

Все формы сексуальной эксплуатации и насилия являются нарушением прав человека и злоупотреблением властным положением по отношению к уязвимым слоям населения.

Любое лицо, действующее от имени Ассоциации ANAIS, никогда не может просить у Вас денег или других услуг, в том числе сексуальных, в обмен на оказанную помощь!

Любые сексуальные действия с несовершеннолетними (лицами младше 18 лет) считаются сексуальным насилием, независимо от согласия и национального законодательства!

Сообщить здесь

Если Вы были свидетелем или подверглись сексуальному насилию и эксплуатации, советуем Вам сообщить о таком поведении. Любая информация, которую Вы предоставите, останется конфиденциальной и не будет передана ни одному другому учреждению или лицу без Вашего согласия. Если Вы не хотите предоставить нам свои контактные данные, Вы можете указать желаемый способ оставаться на связи.

Ваше сообщение не мешает Вам и дальше получать необходимую помощь!

Сообщить можно здесь:

Адрес: ул. Мошилор 256, дом. 2, подъезд А, этаж 1, кв. 1, Сектор 2, Бухарест с целью использования для письменных сообщений, отправленных по почте/ курьерскими службами, для подачи сообщения в головной офис, с пометкой на конверте **«К вниманию заведующего PSEA»**.

По телефону **0738977019** (для звонков, whats up, письменных сообщений).

По электронной почте: **raportare@asociatia-anais.ro**, чтобы сообщить в письменном виде с помощью электронной почты.

Сообщения можно подавать на любом языке.

Informează-te și cere ajutorul!

CONTACTEAZĂ-NE!

Telefon mobil:

+40733 948 296 (pentru limba rusă)

+40736 380 879 (pentru limba română)

Telefon fix: +4021 210 89 62

E-mail: contact@asociatia-anais.ro

www.asociatia-anais.ro

Telegram Asociatia ANAIS:

t.me/asociatiaanais

Canal Telegram: t.me/ForUaInRo

Chat Telegram:

t.me/+IgQ3Qk1ZNnM2MmVk

Facebook: Asociația ANAIS

**SUNĂ LA TELEFONUL UNIC DE URGENȚĂ
112 DACĂ EȘTI ÎN PERICOL!**

**ЯКЩО ВИ В НЕБЕЗПЕКИ, ТЕЛЕФОНУЙТЕ
ЗА ЄДИНИЙ ТЕЛЕФОН ЕКСТРЕНОЇ
ДОПОМОГИ 112**

**ЕСЛИ ВЫ В ОПАСНОСТИ, ЗВОНИТЕ ПО
ЕДИНОМУ ТЕЛЕФОНУ ЭКСТРЕННОЙ
ПОМОЩИ 112**

Отримайте інформацію та
попросіть допомоги!

ЗВ'ЯЖІТЬСЯ З НАМИ!

Мобільний телефон:

+40733 948 296 (для російської мови)

+40736 380 879 (для румунської мови)

Стационарний телефон: +4021 210 89 62

Електронна пошта:

contact@asociatia-anais.ro

www.asociatia-anais.ro

Telegram Асоціації ANAIS:

t.me/asociatiaanais

Telegram -канал: t.me/ForUaInRo

Чат в Telegram:

t.me/+IgQ3Qk1ZNnM2MmVk

Facebook: Асоціація ANAIS

Получить информацию и
попросить о помощи!

СВЯЖИТЕСЬ С НАМИ!

Мобильный телефон:

+40733 948 296 (для русского языка)

+40736 380 879 (для румынского языка)

Стационарный телефон: +4021 210 89 62

Электронная почта:

contact@asociatia-anais.ro

www.asociatia-anais.ro

Telegram Ассоциации ANAIS:

t.me/asociatiaanais

Telegram -канал: t.me/ForUaInRo

Чат в Telegram:

t.me/+IgQ3Qk1ZNnM2MmVk

Facebook: Ассоциация ANAIS